

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor**
Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160.
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengé. 10-5 Dollár.

Nagyösszegi „guruló márkát” koboztak el egy titokzatos utastól

A horogkeresztes Fabricius kapitány lett a romániai németek vezére

Élénk feltűnést keltett országsszerte az a körülmény, hogy Fritz Fabricius kapitány lett a romániai németek országos vezére. Fabricius eddig is szélsőséges horogkeresztes elveket vallott és most döntő győzelmet aratott a mérsékeltek felett, mert megválasztatta magát az országos német szervezetek elnökévé. A Lupta szerint megválasztása alkalmából kiáltványt intézett a németekhez, amelyben követeli, hogy ismerjék el a romániai némettség vezérének és vakon kövessék rendelkezéseit. *Aki pedig utjában áll azt el fogja taposni.*

A Lupta rámutat arra, hogy a kiáltvány diktatori hangja élénk felháborodást keltett a romániai német kisebbség körében. Tartani lehet attól, hogy Fabricius kapitány nyíltan feléleszti a romániai nemzeti szocialista pártot.

Ezzel kapcsolatban nagy szenzációt keltett a Zorile bucarestii lap híre, amely ar

ról számol be, hogy a romániai náci szervezetek nagy pénz összegeket kaptak propaganda célokra Németországból. Legutóbb elfogtak egy utast a határon, akinél rendkívül sok pénzt találtak, s annak eredetéről nem akart felvilágosítást adni. A sziguranca szerint az őrizetbe vett utas az itteni német nemzeti organizációnak hozta a „guruló márkákat”, hogy Fabricius kapitány propagandája minél hatásosabb legyen.

A hatóságok teljes mértékben ismerik már a romániai náci-organizációt, amely nagy politikai jelentőségű akciókat vonhat maga után. A Zorile szerint sok szélsőséges szervezet kompromittálva van. Remélni lehet, hogy rövidesen megszüntetik az összes náci szervezeteket Romániában, mivel a kormány nem tűrheti, hogy külföldről alimentált szervezet veszélyeztesse az ország békéjét.

30.000 bevándorló ez év első hat hónapjában Palesztinában

Juniusban 4200 zsidó lépett partra a halfai és a jaffai kikötőkben azonkívül, hogy más határpontra is jöttek legális bevándorlók és turisták. 1935 év első hat hónapjában összesen 30.000 legális bevándorlót regisztráltak, míg 1934-ben ugyanebben az időszak

ban 15.630 volt a bevándorlók száma. Így tehát 90 %-al emelkedett a bevándorlás és rekordot jelent Palesztina történelmében. 4924 kapitalista, 13.716 munkás és 6594 családtag volt.

Egy millió dollárt adott az amerikai zsidóság az európai zsidóság segélyezésére

New-Yorkból jelentik: Az Egyesült Zsidó Szervezetek elnöke Felix Warburg nyilatkozott, hogy zsidó filantropikus célokra az első millió dollárt ez évben már összegyűjtötték. Ama reményének adott kifejezést, hogy a további gyűjtésben mindazon testületek és hitközségek résztvesznek, amelyek eddig még nem adományoztak és úgy hiszi, hogy ez év végéig az előírt összeg befolyik. Warburg további nyi-

latkozában kijelentette, hogy javulás helyett a németországi zsidóság helyzete egyre rosszabbodik és a lengyelországi zsidóság sorsa is sok aggodalomra ad okot.

Rav Kuk súlyosan megbetegedett

Jeruzsálemből írják, Rav Kuk palesztinai grandrabbi súlyosan megbetegedett és a rabbinátus fejkérte az összes vallásos rabbiakat, hogy imádkozzanak a nagybeteg grandrabbi érdekében.

Kiáltvány a világ zsidó ágához!

Hatalmas kiáltványban fordult a Mizrahi világ-szervezet a XIX. cionista világhongresszushoz, amelyben célkitűzéseit szabja meg. A kiáltványt héber nyelven Jeruzsálemben adták ki és küldötték szét a világ minden részébe. — A „Népünk” az első, amely először hozza a nagy szenzációt kelölt kiáltvány fordítását és olvasóközönségünk bizonyára érdeklődéssel fogja olvasni, a vallásos cionisták világszervezetének ezt a megnyilatkozását, amelyben szabatosan változja azokat az irányelveket, amelyek politikáját, munkálkodásának mikéntjét határozzák meg.

A mizrahi követeléseit egy szóban ki lehet fejezni: tökéletesség!

Tökéletességet az országépítésben, a nemzeti egységben és a Tóra megtartásában. A mizrahi, mint a vallásos nemzeti érzelmű zsidóság szervezete követeli a XIX. kongresszustól, hogy minden erejével védje meg azt a történelmi egységet Palesztinának, amelyet a történelmi határok szabtak meg számára. Amint azt egykor megígérték nekünk. Nem szabad és nem lehet lemondani egy talpalattnyi földterületről sem, a Jordán mindkét partján, ahogy azt nekünk az Ur megígérte. A cionista világszervezet állampolitikájának ezen a téren kérlelhetetlennek kell lennie és nem szabad belőle a legcsekélyebbet sem engedni. A bevándorlás kérdésében teljesen szabad kezet kell kapiunk és nem mehet tovább úgy, ahogy eddig volt, hogy minden félévenként alkudozni kelljen a certifikátok száma miatt az angol kormányval és csak egy egészen kicsiny számú bevándorló szállhat partra, amely meg sem közelítette azt a számot, amelyet a munka lehetőség megkövetelt. Most, amikor a palesztinai munkalehetőség egyrészt, másrészt a galuti zsidóság rettentő gazdasági helyzetben sanyalódik, kötelességünk, hogy Palesztina kapuit kitarjuk a bevándorolni akarók előtt, a cionista szervezet égisse alatt. Ezt követeljük és követeljük a megszorító birtoktörvény felfüggesztését és mindazon intézkedések megszüntetését, amelyet a palesztinai kormány kiadott, s amelyek akadályozzák az ország felépítését.

A mi törekvéseink célja biztos és tökéletes kell legyen, hogy mielőbb elérhessük a zsidó többséget Palesztinában, hogy végre megvalósuljon multunk és jövőnk legnagyobb álma: a zsidó állam.

Tökéletességet a nemzeti eszmében!

Minden zsidónak része kell legyen Palesztinában! Aminthogy követeljük a bevándorlás teljes szabaddátételét a kormánnyal szemben, úgy követeljük, hogy egyetlen pártfrakció részére se lehessen ennek irányítását kiszajátítani. Követeljük a palesztinai zsidó hivatalok irányításának megváltoztatását olyképpen, hogy egyetlen pártnak se lehessen több befolyása a certifikátok osztásánál, mint a másíknak. A chachsaránál és

mindazon feltételek megszabásánál, amelyek nem felelnek meg a mai idők követelményeinek, szintén meg kell változzanak. A mizrachi követeli a középosztály szabad bevándorlását általában és különösen a vallásos zsidóság immigrációjának elősegítését. Elviseletlen volt az az eljárás, amelyet mostanig a palesztinai hivatalok a vallásos zsidósággal szemben folytattak és ez az eljárás helyes irányba terelendő. A mizrachi nem akar senkit elnyomni, de követeli, hogy a vallásos zsidókat se nyomják el és ne okozzanak nekik a bevándorlásnál és a későbbi időkben sem nehézségeket.

A munkánál nem tesz különbséget a mizrachi osztályok között. A mizrachi teljes erejével támogatja az avoda ivrit elvét, de minden zsidónak joga van munkát vállalni, úgy az építő, állami és egyéb munkáknál. Egyetlen osztálynak sincsen joga ahhoz, hogy a munka jogát magának monopolizálja és minden zsidónak joga van a munkához, aki dolgozni akar, joga van ahhoz, hogy szabadon gyakorolhassa ezt a jogát és senki sem jogosult ettől őt elűzni. Ugyancsak megilleti őt minden jog azoknál a munkáknál, amelyeket a cionista Szervezet Alapjai támogatnak, így a letelepülésnél is és itt se tegyenek osztálykülönbségeket. A KKL földjei és a letelepülési munka, minden egyes irányzat között felosztandók. És ha eddig meg is rövidítették a vallásos zsidóság természetes jogait a KKL és KH.-nál, úgy annak mostantól kezdve nem szabad többé előfordulni. Ennek meg kell változni.

A cionizmusnak, mint nemzeti népmozgalomnak, minden egyes irányzatot és pártot magába kell foglalja és törekedni kell arra és megadni a lehetőséget mindazok számára, akik cionista szellemben dolgoznak az országépítés javára, hogy azok megmarad hassanak a szervezet keretein belül. Nem szabad átadni a teljes egyeduralmat egyetlen irányzatnak, amely öklének erejével elkerget a szervezetből egy olyan pártot, amely a zsidó állam követelésének elve alapján áll. Ezért harcol minden erejével a mizrachi a jelenlegi cionista vezetőség ellen, amely most a baloldal kezében van. A vezetést át kell adni valamennyi irányzatnak együttvéve és ezért követeli az összes pártok széleskörű koalícióját, hogy az országépítés minél erősebb, gyorsabb legyen és minél szilárdabb alapokon álljon.

A Tóra tökéletessége!

A mizrachi, mint egy vallásos nemzeti mozgalom, amely már megalakulásakor hirdette, hogy Cion és a Tóra két szentség, amelyek egymást kiegészítik és egyiknek szükség van a másikra. És most is az a szilárd meggyőződése, hogy Erec Jisrael a zsidó tradíció szellemében kell épülni. A közönség olyan irányt kell kövessen, amelynek alapjai a tradícióban gyökeredeznek. A zsidó államisága az írott és szóbeli hagyományok alapján kell felépülni. A nevelésnek is nemzetinek és vallásosnak kell lennie, a szónak legkövetesebb értelmében. A mizrachi a régi tradíciók és őseinktől átvett törvények alapján áll, amely így szól: hogy úgy a szigorú, mint a könnyebb micvoh-kat tartsd meg és ne tégy különbséget a Tóra egyik és másik parancsa között. A mizrachi az ország felépítését nemzeti és vallási kötelességnek tartja, de ennél még jobban követeli, hogy a zsidó közösség palesztina-életén látható legyen a zsidó törvények ereje és azok szigorú megtartása.

A házasság tisztaságát a régi szellemben és tradíciók alapján. A mizrachi követeli, hogy a héber nyelv legyen a tanítás és a zsidó nemzet élő nyelve legyen az országban de mindennél fontosabb: a zsidó szombat megtartása. A szombat úgy kell megtartásuk, hogy az valóban a teljes nyugalom napja legyen, az ország legtávolabbi sarkában is. A szombat és ünnepnapok úgy megtartandók, hogy abban maradéktalanul kiérződjék azok nagyszerűsége.

Mostantól kezdve nem elégszünk meg azzal, ahogy eddig volt. Nem elégszünk meg

avval, hogy írott malaszt legyen minden követelésünk, hogy csak kongresszusi határozatok és ígérek maradjanak követeléseink, amelyeket nem teljesítenek és nem tartanak meg. A mizrachi követeli, hogy a vallási követeléseket feltétlenül betartsák. büntetési szankciókkal azok számára, akik készakarva lépik át annak korlátait. A kongresszusnak utat és módot kell találni arra vonatkozólag, hogy a KKL földjein letelepedett zsidók, valamennyi vallási törvényeket szigorúan megtartsák.

Ezek a mizrachi követelése, amelyeket

a cionista kongresszus elé terjeszt és minden erejével arra fog törekedni, hogy ezeket a követeléseket százszázalékosan magáévá tegye a kongresszus. A mizrachi nem keres új programot, a mizrachi főelve: a tradíció megtartása, amely szerinte az egész építési munka legbiztosabb alapja és csak ezzel tud a nemzeti mozgalom és országépítés eredményes lenni.

Aki a néphez, Tórához és országhoz hű az csatlakozzék és jöjjön azok érdekében dolgozni, akik Luzernben ezeket a követeléseket fogják hangoztatni.

Kikergetik a német zsidókat a fürdőhelyekről

Amióta Hitler vette át az uralmat, újra vizsátérő téma lett a német sajtóban a zsidók nyaralása. A német nem hiába a világ legalaposabb népe, vigyáz arra is, hogy ne legyen a németországi zsidóknak még a káni kulai forrásokban sem nyugodt percük. Nem szabad betegeknek gyógyfürdőket felkeresni. Gondoskodnak róla, hogy ne nyaralhassanak, ne fürdhessenek és ne legyen egyetlen gondtalan pillanatuk sem. Hallatlan uszítás folyik a zsidók, „mint fürdővendégek“ ellen is és egy csokorra valót összeszedtünk ezekből a hírekből, hogy lássuk német-zsidó testvéreink szenvedéseinek eme uiabb dokumentumát. A legsúlyosabb támadásnak lehet ezt minősíteni, mert eltekintve a beteg és gyengélkedő emberekkel szembeni minden emberi érzésből kivetkőzött kínzásoktól kívül, önértet gyilkolás is ez, ami sokszor a testi ütlegeknél is jobban fáj.

A kölni „Westdeutscher Beobachter“ például július 25-iki számában ezt írja:

„Ugy gondoljuk, hogy a vízre és a szabad levegőre áhító néptársaink számára nem kívánatos látvány „Palesztina fiának és leányainak“ látványa, akik orditoznak és neveletlenül viselkednek. Tudjuk, hogy sok fürdőhelyen „Jude verschone uns“ felirat látszik, amely formai jogszerint lehet nem helyes, de úgy gondoljuk, hogy ajánlatos volna Kölnben is kiírni ezt, ha nem is a hivatalos szervek, hanem inkább „önsegély“ atján. Ha a zsidók oly szemtelenül viselkednek, hogy az a jelenlevőket zavaria, akkor ezt a jelenlevők ne tűrjék. Energikus figyelemztetés mindenesetre használ.“

Az „NSZ. Rheinfront“ egy verekedésről tudósít, amely Ludvigshafenben történt. Ez a lap így ír:

„Az izzadságban fürdő zsidófaítájú fürdővendégek szelíd figyelemztetést kaptak már a pénztárnál, hogy jelenlétük nem kívánatos. Sok kiabálás és méltatlankodás után eltávoztak. De nem haza, hanem egy másik fürdőbe.“

Erre a „Harwack“ fürdőre már rámondották régebben, hogy „zsidóakvárium“. És így néz ki ebben az évben is. Zavariatlanul fürdhetnek az „akvárium“-ban, míg végül be vált az a régi közmondás, hogy addig jár a korsó a kutra, míg eltörik. Most betelt a mérték. A német fürdővendégek a napokban meg

elégették a „kiválasztottak“ garázdálkodását és megafonon kimondták, hogy ki a zsidókkal. De erre az a hihetetlen esemény történt, hogy csendes távozás helyett, még méltatlankodni mertek a zsidók. Erre aztán verekedésre került a sor, amikor is a németfajú fürdőzők kiverték a zsidókat a vízből. Azután jött a rendőrség és bevitte a leghangsúlyosabb zsidót. Fogcsikorgatva hagyta el a csata terület a nemárják. Most már kinn van a tábla: „Zsidók itt nem kívánatosak“ és a fürdő most már zsidómentes.“

És feltűnedeznek mindenféle a táblák, azzal a mélyen sértő szóval! „Juden sind hier unverwünscht!“ Ott diszeleg a berlini Jungferneide szabadfürdőben. ott virít Heringsdorfbán, a híres tengeri fürdőn is. Hamburg meletti Blankenseeiben is kitétek egy táblát, amelyen a változatosság kedvéért így áll a szöveg: „Blankensee ist kein Tummelplatz für Juden und Judengenossen“

Bad Homburgban van egy szabad fürdő amely szénsavas. Itt nem írják, hogy nem jöhetnek be zsidók, de viszont a pénztárnál nem adnak jegyet nekik.

A „Bauernzeitung Rhein-Main-Neckar“ írja, hogy a legutóbbi vasárnapon a Königstein in Taunus fürdőn kiírták „Juden anziehen“, mire a zsidók azonnal felöltöztek és eltávoztak.

Freibad Bögerhof bei Rinteln a. d. Weserben tilos a nemárják fürdése.

És így tovább. Naponta megkinozni, arculcsapni a zsidót, emberi méltóságában, önértetében vérgig sérteni, megalázni — ez Hitlerország az év minden szakában, tehát ilyen nyáron is és zsidók elől elzárták még a nyári felrissülés lehetőségét is.

Csecsemők és érzékeny

bőrü bőlgycy *Stöfer*

Baby-szappant használunk

Május 15-én megnyílt

Bikszád gyógyfürdő

(Románia Karlsbadja)

ialvalva híres orvostanároktól az összes gyomor, béli, epekő, cukor, máj, hólyag, prostata és gégefő megbetegedéseknél.

Rendkívül olcsó szoba és étkezési árak

Külföldieknek ingyen fürdővizum. A CFR vonalain 50 %-os kedvezmény. A halmei Salamon bérlő a kóser vendéglőt. — Strandfürdő, szénsavas, sós, kénmáj és ásványvíz fürdők, inhalatorium és hydroterapia. Prospektust készséggel küld a fürdő RICSAD (județul Satu-Mare) Telefon: Satumaren 241. Biesadon 6.

HETI GLOSSZÁK

A szovjet ateistáinak mozgalma enyhül

„Az Apikoires“ című zsidónyelvű ateista lapot megszüntették, mivel nem volt olvasója. Így szól röviden az a hír, amit Moszkvából továbbítottak. Eszünkbe jut az a történelmi esemény, amikor a nagy francia forradalom idején szavaztak a fölött, hogy van-e Isten, vagy nincs? Oroszországban nem kellett szavazni, mert ott kategorikusan és ellentmondást nem tűrően kimondták, hogy nincsen. És hogy ezt a nyomtatott betű erejével is alátámasszák, kiadtak egy „Apikoires“ című zsidó lapot is. Milyen különös mellékszövege is van ennek a szónak. Apikajresz. Nem hisszük, hogy legyen olyan megátalkodott kommunista a nagy Oroszországban, akinek ne jutna eszébe, a gyermekkorának az a mély benyomást keltett élménye, hogy milyen hanggal és mimikával kísérték a vallásos zsidók, ennek a szónak kimondását: apikajresz. Vallás és Istenigadó. És ez mint lapcím szerepelt hosszú ideig Oroszországban. Most megszünt az újság. Ennek két oka lehet. Vagy mindenki apikajresz iett a Szovjetben, vagy nem használt ez az orgánus sem és tovább hisznek az emberek, abban, ami emberré teszi az embert. A lap megszünt és szeretnénk tudni, hogy miért is szűnt meg? Bevalljuk, nekünk innen messziről az az impresszió, hogy nem azért szűntették meg, mert most már nincs olyan zsidó, akinek ne kellene az isten tagadó újság. Szabatosabban, az embereknek nem kell már propaganda, amugy sem hisznek. Hogy ez így volna, nem hinnék. Inkább azt, hogy hisznek tovább az orosz zsidók rendületlenül. Jobban hisznek mint régen. S hogy miért higgyenek még jobban? Ime a bizonyíték. Egy kis türelemmel, egy kis idővel, le lehet győzni az „apikajreszt“ is. A hit immár hatévezredes, az apikajresz

Dohányzók kedvence a NIVEA

mert az édeskés fogpaszta hatása nem kielégítő. Nekik az erősen illatos és frissítő NIVEA fogpaszta kell. Ez eltünteti igazán a kellemetlen dohányos szájszagot és biztos üdítő hatása van.

NIVEA

FOGPASZTÁT

Csak Lei 22.— a nagy tubus.

néhány év alatt megszünt. Már ebben a megszűnésben magában, benne van az igazság. Az apikajresz hamarabb hal meg mint a hit.

Mit akar az A. és mit akar a B.

Krakkóban gyűlést tartottak az általános cionisták, ahol két csoport felfogása állott egymással szemben, az A. és B. csoport. De megértés nélkül felbomlott a konferencia. Ezzel kapcsolatban készült ez a pensziflász.

— Nos, mi történt Krakkóban? szólít meg barátom.
 — Krakkóban? Az általános cionisták világszervezete tartott ülést.
 — És?...
 — Felrobbant, határozat nélkül.
 — Miért robbant fel szegény?
 — Az Irgun miatt.
 — Irgun robbantotta fel? Olyan fenegyerek az az Irgun?
 — Bocsánat, de Irgun nem egy fenegyerek. Irgun egy olyan dolog, amibe az A. és B. nem tud megegyezni. Az A. azt mondja, hogy B. és B. azt, hogy A.
 — Hát mit akar az A?

— A. nem akarja azt, amit a B. akar, az Irgunnal.
 — És a B...?
 — Nem akarja azt, amit az A. szeretne az Irgunnal.
 — Ahá! És mit szól ehhez az Irgun?
 — Irgun nem tud szólni. Erről a Gentleman beszél..
 — Melyik Gentleman?
 — A Gentleman agreement.
 — Mit mond hát az a bizonyos gentleman — hogy is mondják — agreement.
 — Azt mondja, amit a Kidmah mond..
 — Kidmah? Hát az miféle szerzet?
 — A Kidmah olyan mint az al Hamismar, de mégsem az.
 — És mi az Al Hamismar?
 — Az Al Hamismar az Et Livnoth ellentéte.
 — És az Et Livnot?
 — Ellentéte az Al Hamismarnak.
 — Ahá... most már kezdem nem érteni. És mit csinálnak együtt?...
 — Együtt nem csinálnak egyebet, mint veszekszenek. Az Irgun miatt hadakoznak, amely konkurenciát akar a marxista a Histadrutnak.
 — Nos és mi az a Histadrut?
 — A Histadrut az, amit Szmorok akar és Jicchok Grünbaum nem akar.

TÁRCA

Wanjusa és Pavluska

Humoresk
 Irta Solem-Alejchem

Volt valahol két testvér, nem fontos, hogy hol, nem fontos, hogy mi volt a nevük, de azért nevezzük az egyiket Meiernek, a másikat Schneiernek és mondjuk, hogy az eset valahol Litvániában játszódott le abban az időben, amikor kitört a félelmetes revolúció és egy elkövetkezendő pogromról sutogtak. A két férfi mindössze az életét veszthette volna, mert sem a vagyonukat, sem a családjukat nem kellett féltetniük, azon egyszerű oknál fogva, mert sem vagyonuk, sem családjuk nem volt. A kis életük volt minden gazdagságuk, de ezt aztán érthető módon nem akarták elveszteni.

Nem akarták és ez-ért aztán egy szép napon eliramodtak a városkából azon mód, ahogy a lakásból az utcára jöttek.

...Meier és Schneier kora reggel óta lóhalálában rohantak és csak itt-ott tartottak a futásban egy kis pihenőt. Estefelé már a nagy fáradtságtól kimerülten, meglassították a járásukat és végre megállottak.

Aminőt álldogálnak, hirtelen fölnéznek és mit látnak szemeik a mezőn?

Két igazi kozákot, két reffenetes kozákot, hosszú lándzsával és rövid magajkával, amit vidáman pattogtattak. A földön feküdtek, fejüket rátámasztva a tenverükre és pipáztak. Kis lovaik lehajtották a fejüket és legelésztek. Mellettiük egy lábas állott, alatta tűz pattogott, a fazékból isteni párák szállottak fel. Vajjon mi főhetett benne? Hal, vagy hus, vagy dara, vagy kolbász.

Rossz semmiesetre nem lehetett, de vajjon kóser volt-e?

— Mondok neked valamit Schneier.
 — Halljuk.
 — Azt akarom mondani, hogy nincs mit kockáztatnunk. Inkább mi közeledünk feléjük, semhogy ők látogassanak meg bennünket.

— Én ugyanezt gondoltam.
 A párbeszéd után a két fivér a kozákok felé közeledett. A kozákok felültek, odaintettek feléjük és orosz-zsidó dialektusban oda kiáltottak:

— Ej Jicchok, Chajim, iertek csak ide!
 A kozákok és a zsidók között aztán különös beszélgetés folyt le. Képzeliék, a kozákokat szörnyen mulattatta, hogy éppen olyan törve beszéltek zsargonul, amilyen rosszul a zsidó fiúk oroszul. Alapjában véve a két fiú nem is beszélt, inkább odamutogattak a lábasra, amelynek párájától össze gyült szájukban a nyál. A gesztusaik pedig ezt látszottak mondani:

— Mi éhesek vagyunk, enni szeretnénk és ti elcsavarjátok a fejünket kérdésekkel, amiket meg sem értünk.

A kozákok megértették a zsidókat és elhatározták, hogy vendégszeretők lesznek a jövevényekkel. Persze kozák-erkölcsök szerint. Előbb kiszemelték maguknak a fiukat, az egyik Chajim, a másik Jicchok nevet kapott és hosszas, durva tréfálódzások után elhatározták, hogy a „testvéreket“ darával és és disznóhussal megvendégelik. Leültek a földre, a zsidók elé odatették a párolgó tányérokat és kozák szokás szerint szóltak hozzájuk:

— Jeste sidi:
 — Gyertek gyefekek, egyetek jó étvágy gval!

De, ahogy a kozákok e két szót mondták, nem lehetett másképp értelmezni, mint így:

— Ti pedig enni fogtok, akár akartok, akár nem!

A zsidók egy pillanatig megdermedve ültek, noha a pompás illat az orrukat csiklandozta és bár a gyomrukat harapófogók ki nozták. A kozákok észrevették, hogy a zsidók nehéz feladat előtt állottak és tudták hogy miben áll az akadály.

És ekkor utoljára adták ki a parancsot: „Jeste sidi!“ és pedig olyan hangon, hogy a zsidók szíve megremegett tőle. És így szólt az idősebb az ifjabbnak:

— Tudod-e mit mondok neked Schneier. Azt mondom neked, hogy muszáj nekünk itt enniük, mert különben vége az életünk nek.

Erre aztán műkdni kezdtek a kanalak és úgy ették a forró darát, hogy a nyelvüket és ajkukat megegették. Közben megfelleltek arról, hogy nem úgy viselkednek, mint ahogyan vendégeknek illik és hogy az étel nem is rituális.

Étkezési módjuk a kozákoknak is feltűnt és a maguk nyelvén ilyeneket mondtak egymásnak:

— Mit szólsz Wanjusa Chajimodhoz, milyen falánk ez a fickó!

— Tévedsz Pavluska, hiszen a te Jicchokod eszi meg az egész készletet!

A két kozák szépen egymás közt kiosztotta a két zsidót.

A két testvér úgy tett, mintha egy szót sem értene a beszélgetésből és szenvedéllyel kanalazott tovább.

— Wanjusa, mondd meg a te Chajimodnak, hogy ne faljon olyan mohón, mert

— És mit mondott a Reb Akiba nevű
lőljáró?...
— Bocsanat, Akiba nem egy hitközségi
potentát, az egy ifjusági szervezet. Olyan
mint a Hanoar Hacioni, de mégsem az.
— És a Noar Hacioni?...
— Olyan mint a Zionim akadmin, de
mégis valahogy egy kicsit más.
— És mit akarnak mindezek?
— Azt akarják, hogy az Aból Be le-
gyen és a Béből A. És ha együtt lesz az
A. meg a B. akkor a Cét fogják megsza-
vazni.
— És mit mond a Locker B. csoport.
— Locker az nem egy B. hanem Berl
Locker...
— És mit csinál Berl Locker?
— Ül és figyel. Figyel az executive ne-
vében.
— És a Jordania? És az Achwa? Azok
mit csinálnak.
— Senki nem csinál semmit, csak az
A. nem érti meg a B-t és vannak csoportok
és csoportocskák, frakciók és frakciócskák,
ahelyett, hogy a klall csoport A. B. C. és X.
csoportja összefogna és egyesülne a miz-
rachival a baloldal ellen és visszahívna a
revizionistákat a szervezetbe.
— És fog ez menni?
— No halja? Ha az A. amely oly közel
van az abc-ben a B-hez, nem tudja megér-
teni egymást, hogy tudjon eredményesen
dolgozni az M-el, vagy az R-el? Egyelőre
veszekszenek és így nem lesz semmi, csak
viták, amíg végleg meg nem unják.
— Akkor ebbe maradunk?
— Igen. Amire egyik zsidó azt mondja
A. a másik biztosan B-t mond...

Egy kikeresztelkedett nő énekelt a bécsi Maimonides ünnepen

Nem szabadna irni róla, mert destrukció
De azért mégis glosszáljuk, mert tanulságo-
kat rejt magában. Tanulságokat azok szá-
mára, akikben sokszor kevés a kritikai ér-
zék és nem tudják, hogy az ügyeket mikép-
pen intézzék. Így nem tudták azok az urak
sem, akik Bécsben, a Práterben levő Lust-
spiel-Kinoban emlékünnepelet rendeztek Mai-

rátesszem a kezemet és akkor gyorsan eljut
okolba!

— Próbálj csak hozzányulni az én
Chajimomhoz, meglásd, hogy szedem dara-
bokra a te Jicchokodat!

Rövid meggondolás után Pavluska ki-
szakította Wanjusa zsidója kezéből a kana-
lat s úgy oldalba vágta vele, hogy bukfenest
hányt tőle.

Wanjusát ez mód felett felháborította,
fölugrott, ökölbesziritotta a kezét és olyan
sujtott Pavluska zsidójának arcába, hogy a
szemei szikrát hánytak. Ez most úgy feldü-
hösítette Pavluskát, hogy Wanjusa zsidójá-
nak feleletképpen három pofont adott.

Wanjusa felállt és haragtól vörösrös
arccal ordított barátjára:

— Meglátod, milyen kékre verem a zsi-
dódat, amiért ütni merted az én zsi-
dómat!

Wanjusa és Pavluska annyira pártját
fogták egymás zsidóinak, olyan kegyetlen-
ül elpáholták a szerencsétleneket, hogy jó-
nak látták gyorsabban, mint ahogy jöttek.
tovairamodni.

Futottak, futottak; a lélekzetük is el-
állt, végre összeestek. Amikor felocsudtak,
jutott eszükbe, hogy voltaképpen mi is tör-
tént velük:

Három szomoru fejezet: először. mene-
kültek a pogrom elől, másodsor disznóhúst
ettek, harmadszor verést kaptak.

Szakadozott szavakban beszélgettek:

— Tudod mit mondok neked Schneier?

— Mit?... Azt, hogy zsidónak lenni
nagy dolog. Még a kozák sem tűri, hogy a
zsidón bántódás essék... Mindenki megvédi
a zsidót és mindenki azonosítja magát
vele...

monides emlékére. Ezen az ünnepélyen sze-
repelt egy Fritzi Merley nevű énekesnő is.
Mindenekelőtt feltűnik az olvasó előtt, hogy
mit keres egy „énekesnő” ott, ahol Rambam
ról beszélnek. Mert még azt sem lehet meg-
érteni, hogy a híres „kis” Josef Schmiedt
minek éneklie: „Ein Stern fällt von Himmel”
című dalt, ha csak nem célzása akart lenni,
a lehullott csillagra, a mi nagy Maimonides-
ünkre. Mondjuk: ezt sem értjük. De, hogy
Rambam miért került Merley kisasszony
mellé, az még érthetlenebb. Elvégre egy
énekesnőnek nincs mit énekelnie egy ilyen
ünnepeleten. Pláne — és ez a clouja a dolog-
nak — Merley kisasszony már ki is lépett a
zsidó egyházból. Egy bécsi újság is kommen-
tálja az esetet és mint jó és alapos hirszer-
zőkhöz illik, rögtön le is közli, hogy Frideri-
ke Merley, aki 1889-ben született operaéne-
kesnő, és Wien IV. Weyrgasse 6. szám
alatt lakik, az izraelita hitközség anyaköny-
vi hivatalának 25. számú bejegyzése szerint
1933 január 7-én kilépett a zsidó egyház kö-
telékéből.

Nagyon szépek voltak a cordovai Mai-
monides ünnepek. Szépek voltak az ameri-
kai és angol egyetemeken tartott emlékbeszé-
dek. Minden nagyon jó volt, nagyon szép
volt, de ez a nagy ünneplés már egy kicsit
sok, illetőleg ilyformán az ünneplés túl sok.
Mert Friderika kisasszony koloraturáját ak-
kor is tudja érvényesíteni, ha nem Rambam
ról van szó. Rambamot nem lehet nőnek
„énekelni”. Őt tisztelni és tanulni kell!

Goga-Cuza fuziója és az antiszemita tradíció

A lanyha belpolitikai életet hetek óta
Cuza-Goga létesítendő fuziója foglalkoztat
ja. Goga, ez a dekadens politikus és deka-
dens költő, miután végigjárta már az összes
pártokat és Averescutól kezdve mindenki-
vel lepaktált, aki csak szóba állt vele, most
Cuza felé vetette ki hálóját, hogy a sóvár-
gott hatalmát valami módon megszerezhesse.
Mindegy már számára, hogy kinek se-
gítségével és hogyan jut a bársonyszékbe,
csak az a fontos, hogy bármily kinosan is,
de végre ismét beleülhessen a hatalomba.
Még Cuzával kötendő fuzió árán is. Persze
Goga annyi intelligenciával még rendelke-
zik, hogy le tudja mérni Cuza politikai su-
lyát és pártprogramjának ad abszurdum
vitt demagógiáját. Ezért tehát mindössze
azt kérte Cuzáéktól, hogy bár neki sincs
szándékában a fuzionált párt programjából
az antiszemita pontokat kihagyni, a zsidó-
ellenes tendenciát mégis csökkenteni kell.

És itt bujt ki a szeg a zsákból. Cuza
ugyanis kijelentette, hogy ebbe nem mehet-
nek bele. Miért? Elvi okokból talán? A hely-
zet diktálta szükségből? A zsidó veszély túl-
hetetlensége miatt? Oh nem. Csupán tradi-
cióból. Cuza pártja annyira össze van növe
az antiszemita demagógiával, hogy ezt a
tradíció iránt való tiszteletből nem mérsé-
kelheti.

Cuza pártja az antiszemitizmust nem
azért folytatja, mert a tényleges helyzet
ezt megköveteli, nem azért hintik a mérget
a zsidók ellen, mert erre alapos okuk van,
nem azért gyultak máglyák Borsán és Ora-
deán, mert a „zsidók ellenségei a népek”.

Előrehaladt

idény miatt
a nyári szövetek
árait

mélyen
leszállítottuk
Katz Testvérek

Poszióarubáza Sas-palota

Használjon rendszeresen
kelemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja minden-
nemű járványos és fertőző betegségektől

hanen csupán és kizárólag csak azért, mert
ez Cuzáéknál már tradíció. A kijelentés
olyan leleplező erővel bír, hogy meg kellene
rázza az egész országot, de a sajtó és köz-
vélemény alig vette észre a kijelentés mö-
gött lévő szemérmetlen „igazságot”.

Bár Goga szintén hajlandó lett volna el-
fogadni a „tradíciót”, hiszen elvben és gya-
korlatban nem lett volna ellene kifogása,
csak épen a reálpolitika kívánta meg a mér-
sékletet, a fuzió e percben még mindig nem
jött létre. Egyelőre ugyan csak technikai
okokat emlegetnek, minthogy Nicodem met-
rópolitá, aki előtt az esküt le kellett volna
tenni, Jassyba utazott, de a jelek szerint
már nem is jön létre, mert a Cuza pártjá-
nak ifjusági vezetői ellene foglaltak állást,
átlátván, hogy Gogának nem Cuza, hanem
a hatalom a fontos.

Az antiszemita pártok e tülekedése és
különösen a Cuza-Goga fuziójának kulis-
szái leleplezően mutatnak arra rá, amint az
a berni perben is kiderült, hogy az antisze-
mita pártprogram csak ugródeszka a hata-
lom eléréséhez.

Goga görösös erőlködésében ezt az utat
is megpróbálta és ha most még nem is
sikerült neki és ha külön utakon halad is
Cuzával, ez nem jelenti korántsem azt, mint
ha a veszély a zsidóság szempontjából csök-
kent volna. Ideje volna tehát, hogy az anti-
szemita pártvezérek egységfrontra való tö-
rekvésének példáján okulva végre Románia
zsidósága még idejekorán összefogná szét-
forgácsolt erőit a növekvő veszély elhárítá-
sára.

Palesztinába

Mindazok, akik
akarnak utazni
forduljanak bizalommal az
Organizația Română de Turism uta-
zási irodájához, ahol:

O. R. T.
1. Pontos és megbízható felvilágosítást kapnak.
2. a legkényelmesebb utazást garantálják és
3. feltűnően olcsó árakat nyújtanak!

Kérjen még ma díjtalanul prospektust O. R. T. Or-
ganizația Română de Turism, Bucuresti, Lipscani 19
Telefon 441-65.

Vagy a vidéki képviselőteknél:
CLUJ O. R. T. Cal. Regele Ferdinand 33.
SATUMARE: evjovitz Josif Dacia-udvar.
ORADEA: Leitner Zoltan Piața Saguna 11.
ARAD: Neulander E. Bulevardul Regina Maria 12.
(Udvarban),
SIGHEI: Stern Lázár Str. Dr. Ioan Mihaly 9.

— Tábort ütnek az Akibánusok a
Félix-fürdőben. Mint minden évben, úgy az
idén is megrendezi a Mizrahi Bné-Akiba
ifjusága táborozását, hogy a nemzeti ujja-
éledés számára a szabad természetben foly-
tassa nevelőmunkáját az ifju Akibánusok
között. A tábor július 15-én veszi kezdetét
és mint négy évvel ezelőtt, most is a Félix-
fürdőn lesz megtartva.

— Egy millió zsidó váitotta meg az ez-
évi sékelt. Varsó. A cionista vezetőség
ülésén kijelentette az executive tagja, Berl
Locker, hogy az ezévi sékeláció minden
várakozást felülmul. Mig a két év előtt
kongresszusra összesen 670.000 sékelt ad-
tak el, addig ebben az évben az egy millió-
nál is több lesz az eredmény. A revizio-
nisták bojkottja — állítása szerint — sem-
mi hátrányt nem jelentett a sékeláció
szempontjából.

A másnak vermet ásók közmondásszerű tragédiája...

Tizenhat világhírű főrabbi mondotta ki, hogy az erdélyi Orth. Központi Iroda iszurjai értéktelenek és nem respektálандók!

Spira munkácsi főrabbi írja: „a Tora alapján jelentem ki, hogy az erdélyi Központi Iroda iszurja semmit sem ér és azt senki sem kell respektálja”

Hónapok óta nem foglalkoztunk a Központi Irodával és annak a zsidó közre feltehetően ártalmas ténykedéseivel. Tettük ezt azért, mert úgy gondoltuk, hogy bár mi tudjuk ennek az intézménynek minden bűnét mégsem destruáljuk végleg, azt a kis respektusát is, amelyet nap mint nap, mintha tervszerűen intéznék, igyekszik elveszíteni az erdélyi közvélemény előtt. Az az érdektársaság, amely ma Központi Iroda cégér alatt önző céljainak szolgálatába állította ezt a zsidó jövőre nézve végtelenül fontos instrumentumot, azt hitte, hogy hallgatásunk — gyengeség, azt hitte, hogy terroria megfélemlít bennünket és ezért legutóbbi választmányi ülésén egy példátlanul rosszindulatú támadást intézett ellenünk. Legjellemzőbb ez arra a bornirt és rosszindulatú mentalitásra, amely ott uralkodik, hogy egy mindenki től független, magánkézen levő sajtóorgánumot úgy kezel, mintha az egy hitközségi alkalmazott volna, aki rituális funkciókat teljesít. Hiszen ilyen jogon, holnap bárkire kimondhat iszurt, holott ez a joga legfeljebb ott van, ahol vallási kérdések és funkciók kerülnek megvitatásra. De elvakultságukban és tájékozódási képességük teljes hiánya folytán, mint a vakok vagdalkoznak jobbra-balra, elérvén ezzel azt, hogy örökre és végleg lejáratták magukat. „Maguk” alatt azt a kis érdektársaságot értjük, amely erőszakos kisajátította magának az Irodát és ott erkölcsi és anyagi javak felett felelőtlenül garázdálkodnak. Ott nincs erkölcsi mérlegelésre való beállítottság, mert ha volna akkor nem mondott volna olyan végzetesen szomorú és rájuk jellemző véleményt

16 világhírű gaon, akik lesújtóan és undorral vélekednek a jelenlegi Központi Irodáról.

Nekik nincsen joguk a „Népünk” felett elbírálni, de nekünk lelkiismereti érzésünk közteli, hogy megüthessünk mindenkor kritikai hangot egy „közintézménnyel” szemben, amelyet egy klikk kisajátított, a maga önös érdekei szolgálatára. A sajtónak legmagasabb hivatása, hogy örökösön a közérdekei felett és a legnagyobb szegénye egy közintézménynek az, amikor a kritikai hangot elnémítani igyekszik. Az orth. Központi Iroda nem rendelkezik olyan erővel, hogy hatalommal, vagy ehhez hasonlóval tudjon érvényt szerezni önös akaratának, ezért lejárt és rozsdás fegyvert vesz elő, a hatalmi szót, az iszurt, amelyet nem tartanak rozsdásnak és lejárnak, ott és akkor, ahol ezt avatott kezek használják, olyan helyre, ahova joguk elér.

De rotációs papírt még soha sehol nem ádászeroltak főleg ott, ahova kompetenciájuk el sem ér.

Mi hirdetnénk legjobban, hogy az iszur, amelyet egy erkölcsi testület kiad, komoly dolog, ha ők maguk nem kompromittáltak volna. És hogy ők ezt végtelenül lebecsülték, azt nem mi mondjuk egyedül, hanem a 16 világhírű nagy gaon, akik becséltjük és ellátott írásban szögezik le, hogy

az Erdélyi Központi Iroda iszurja egy hitközséget sem ér.

Egy érdektársaság, ahol egy Ullmann Ábrahám lehet az indítványozó, annak sze-

mélyével ezuttal méltóságunkon alulnak tartjuk foglalkozni, majd máshol, annál inkább.

Nekünk erőt, kitartást, szívósságot az ad, a további harcra a végső győzelemig, hogy mögöttünk tudjuk az egész erdélyi közvéleményt. Mindenkit, lákust és egyházi korifeust egyaránt. Kivéve azt a maffiát, amelyik ráült az erdélyi orthodox zsidóság nyakára és erkölcsileg és közintézményeit anyagilag is, a végső romlásba fogja vinni. Ez a mai orth. Központi Iroda vezetősége ezt tekinti hivatásának és ha hagyóknak, ez lenne az erdélyi ortodoxia végzete is.

Elismerjük, hogy a közönség nem téved amikor általánosságban abban a tudatban él, hogy a rabbik tudják mit cselekszenek. De ezt nem „rabbik” mondották, hanem egy, egyetlen egy rabbi, aki ellen mi küzdünk és küzd ellene minden ortodox zsidó, aki tudatában van annak, hogy milyen szerencsétlenséget jelent az erdélyi zsidóság jelenjére és jövőjére. Erdélyben 200 rabbi működik és mi 199 ellen nem emelünk seha kifogást. Mindet tiszteljük és becsüljük úgy, ahogy azt illik. Ellenben nem lehet eltérni ennek a köréje tömörült érdektársaságnak a baszkodását. Ahol egy Ullmann Ábrahám a főhangadó, az mindent megmond. De ha konkrét bizonyíték kell, hogy erről az Irodának nevezett klikkről mi az általános vélemény, akkor nem csak a magunk véleményére támaszkodunk, mert elvégre világi emberek vagyunk és tévedhetünk is. De itt vannak a zsidó világ nagyjai, világraszóló nagyságu gaonok, akik most nyilatkoztak erről a maffiáról és egy héber nyelvű brosúrában kiadták nyomtatott nyilatkozataikat. Ezek a nyilatkozatok unisono azt mondják, hogy hallatlanul merész félrevezetés folyik itt.

Példa erre, hogy az Iroda a careii ügyben egy bizottságot akart ráerőszakolni a hitközségre és mert ez nem akarta a ráerőszakolt bizottságot magára nézve kötelezőnek elismerni, kiadott egy „iszurt”.

Ez az „iszur” hozzátartozik ahhoz az iszur-áradathoz, amely végleg lejáratta ennek az egykor tisztelt megnyilatkozásnak minden értékét. Egyik rabbi ádászerolta a másikat. Az Orth. Központi Iroda pedig ahelyett, hogy hivatásának magaslatán állva, igyekezne morális súlyt szerezni az erdélyi komolyabb és nagy tudású, nagy hitközségek orth. főrabbiainak autoritására és presztízsére támaszkodva, ehelyett egy párt mellé a sátmari főrabbi kicsiny, de annál lármásabb és erőszakosabb csoportja mellé szegődött. Ennek támogatására odaadja nevét, hogy azok tervük keresztülvitelében szent vallásunk nevében — meggyalázzák vallásunknak etikáját és szent tradícióit.

Az orth. Központi Iroda alkalmazottai mindent aláírnak e csoport érdekében és családi érdekeltségénél, valamint az elnöki szék megtartása érdekében, a gyenge elnök aláírásával mindent szankcionál...

Jaj az erdélyi orthodoxyának, amelynek ilyen vezetőket kell eltűnnie! és jaj ezer szer jaj nektek, hogy eminens érdekeiteknek képviselőite ily kezekbe van letéve!

Az orth. Központi Iroda, amely hivatva volna a Thórát és a zsidó egységet megvédeni, képtelen erre, hiszen a vezetők közös ér-

dekei kényszerítik arra, hogy egymást erőszakkal, vallásellenes-feljelentésekkel és más hatósági beavatkozással, ha pedig ez nem megy, úgy „iszurokkal” és „chéremekkel” némissák el azokat, akik merésznek egy jobb zsidó jövő érdekében opponáló, kritizáló, avagy jobb lelkiismeretre apelláló hangot megszólaltatni.

A Sathmaron, Clujon, Huszton, Orsován, Huedinban, Oradeán, Careiben, továbbá Beregszászon, Bustyaházán, Ungváron stb. stb. megszólalt és kisebb, vagy nagyobb mértékben hatást kiváltott „iszur” kiprovokáltott velünk szemben is. Hasztalan emelte fel a jelenlevő gyér számu delegátusok között Szófia tg.-muresi főrabbi tiltakozó szavát, hogy a „Népünk” opponáló hangja még nem ok arra, hogy ezért magát az orth. Központi Iroda a nyilvánosság előtt oly módon diszkreditálja, hogy amikor annyi égető problémája van az orthodoxyának, akkor az Iroda egyik legfontosabb problémája a zsidó sajtónak elnémitására való törekvés.

Minden komoly figyelmeztetés azonban hajótörést szenved akkor, amikor a sátmari főrabbi, Ullmann Ábrahám és végül Wezel Albert vejenek lapérdekei úgy kívánják, hogy Erdélynek egyik legobjektívabb és a megjelenése óta a zsidó igazságokért, egységért szívósan munkálkodó és ugyanakkor kifelé az antiszemitizmus ellen gigászi harcot folytató lapja elnémitassék.

Hogy Teitelbaum Joel és az erdélyi orth. Központi Iroda „iszurja” milyen jelentőséggel bír, álljon itt tizenhat világhírű vallásos, chászid főrabbinak, „gaoné-hador”-nak erőteljes állásfoglalása. Beszédes és történelmi jelentőségű dokumentumok ezek az erdélyi vallásos zsidóság számára, amidőn a sátmari főrabbi és az orth. Központi Irodában még helyet foglaló néhány csatlósa feltolja magát, az erdélyi vallásos zsidóság vallásos autoritásának. Vérszemét kapva üzletei érdekében, szemérmellenül a vallás által csak a legvégső esetben engedélyezett oly eszközökhöz merészel nyulni, amellyel megtagadja, sőt megszegyeníti szent vallásunknak alapvető törvényeit. Arcpíró és könnyelmű módon dobja oda végül azt a laikus közvélemény prédájává.

16 világhírű rabbi szerint a sátmari főrabbi és az erdélyi orth. Központi Iroda iszurjai nem respektálандók

Ismeretes, hogy Teitelbaum Joel sátmari főrabbi és az orth. Központi Iroda adminisztratív szerve, élén Wezel Albert főrabbi ádászerolta Horovitz főrabbit és careii hitközségét mivel az közös érdeküknek utójában állva, kontrakarították elgondolásukat, azt „iszur” alá vetették. Ez az „iszur” igen sok világhírű nagy gaon felháborodását váltotta ki és ez készítette őket, hogy szent törvényeinknek ily alantas eszközökhöz való igénybevétele szemben, kilépve rezerváltságukból nyíltan szembeszálljanak. „Ádassanak mindazok, akik sikraszállanak az ártatlanok érdekében” — címen kiáltvánnyal fordultak Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország, Jugoszlávia és Erdély zsidóságához, amelyben élesen elítélik a Teitelbaum Joel és Wezel Albert főrabbi által vezetett orth. Központi Irodát a „kiontott zsidó vért”, amelyet a permanens „iszurokkal” a világ zsidóságával szemben elkövetnek.

Hivatkoznak a megboldogult mádi főrabbi, aki szerint „nincs is joga egyik rabbinak a másikat ádászerolni”. Hivatkoznak a megboldogult Chasam Szóferre, aki szintén erélyesen sikraszáll az „iszurok” oktatásának ellen. Ennek unokája pedig Simon Szófer egri főrabbi tiltakozó levélben, amit erre vonatkozólag kiadott, megírja, hogy az erdélyi orth. Központi Iroda „iszurja” nem ér semmit, mert tévedésből és rossz indulatból született.

A világhírű és mindenki által ensmert Chajem Eliazar Spira, munkácsi főrabbi azt írja, hogy:

„Teitelbaum Joel főrabbi erőszakos beavatkozása a carei ügybe csak ártatlan vér kiöntése és szadizmusból eredő ártatlan emberek üldözése. Az orth. Központi Iroda által kiadott „iszur“ nem ér semmit, azt komoly rabbi nem írta és nem írhatta alá. Az „iszur“-ról csak annyit írhatok, hogy az csak néhány csatlós erőszakossága, akik a legközelebbi város (Satmar) papjának terrorjától féltek. Ezen főrabbi ördögi élvezettel igyekezik a zsidó egységet megbontani, a „Sztire-Achre“ hatalmával. Róla írni többet nem akarok, mert erre vonatkozó véleményemet az oradeai orth. izr. hitközség elnökének már megírtam, amikor a carei-i, Teitelbaum Joel által protezsált saktort Oradeára akarták vinni néhány héttel ezelőtt. A Tóra alapján jelentem ki, hogy az orth. Központi Iroda „iszur“-ja semmit sem ér és azt senki sem kell respektálja.

Chajem Eliazar Spira s. k.

Igy ír a munkácsi főrabbi. Lényeg: az erdélyi orth. Központi Iroda nem komoly intézmény. Az az iroda, amely nem törődik a mások véleményével, amely előtt a leghíresebb közülünk már rég elköltözött, továbbá a ma is élő kiváló rabijaink döntése nem mérvadó, annak nem lehet ászzerolni. annak tilalmait és rendelkezéseit a vallás szent törvényei értelmében nem lehet komolyan venni.

A munkácsi főrabbi véleményéhez csatlakozik Ehrenreich mádi, Ancsel Halévi Jung reisz gyöngyösi főrabbi és Dovid Dod Maiz lis sátoraljaujhelyi főrabbi, utóbbi azt írja, hogy amit az erdélyi orth. Központi Iroda in tézkedik az jogtalan és az Irodával ellentétben csakis az kóser Careiben, amely Horovitz Ábis főrabbi felügyelete alatt áll és az tréfli és nem ehető, amelyre az orth. Központi Iroda hetert adott.

Az „iszur“-nak komikus voltát eseteli Jicchak Eisig Weisz saploncai főrabbi is, amelyben a Teitelbaum Joel híveit a vallásellenes viselkedésük miatt tréflinnek és az orthodoxián kívül állóknak deklarálja, akikkel nem szabad egyesülniök. Az orth. Irodát pedig egyáltalán nem tekinti az orthodoxia valósi keretének.

A borzalmas tűz, amelyet meggyújtottak

Jakov Halévi Holcstak, A. J. H. Pardesz úinkovi, Dávid Tennenbaum kinovi főrabbi egy Beszdin keretében állapítják meg azon „borzalmas tüzet“, amelyet az erdélyi zsidóságban az orth. Központi Iroda gyújtott és amely eléggel fenyegeti mindenütt a vallásos zsidóságot, ahova ez a hír eljut. Világgá kiáltják, hogy az Iroda által kiadott „iszur“ már kimondásakor elvesztette hatályát és azt semmisenek deklarálják. Csatlakozik ehhez Jecheskel Halévi astrafeáni (Lengyelország), míg Gottlieb Márton miskolci főrabbi kijelenti, hogy öreg korának dacára hajlandó Romániába utazni, hogy kérdést intéljen az orth. Központi Iroda kebelébe tartozó főrabbihoz, hogy milyen jogon báorkodott a Központi Iroda iszurt kiadni légből kapottan és érdekből és nem hivatkozni a Sulchan Aruch egyik szakaszára sem. Kijelenti, hogy a Központi Iroda által kiadott iszur, nem iszur, mert aki azt kiadta maga van ászzerolva.

Az Iszur a Tora megszegésének és égbekiáltó gyalázat!

A nagyállói főrabbi Menachem Bródi mély felháborodással hallotta a „nagy égbekiáltó gyalázatot, hogy az iszur kiadásával a Tórát megszegyentették. Fogadalmam tiltja, hogy bővebben írjak, csak annyit írok, hogy a Jóisten meg fogja büntetni azokat, akik iszurokkal operálnak és ártatlan embereket üldöznek“.

Naftuli Zwi Weisz Bilka és környéke főrabbi: „Az erdélyi orth. Központi Iroda Tóraellenesen jár el, mivel ily könnyen dön-

tést és iszurt kiadni, amióta a világ fennáll még nem hallottam. Szent Tóránk nevében kötelessége egy Beszdin előtt felelni tetteiért. A világ előtt pedig kijelentem, hogy a K. I. által kiadott iszurok semmisenek, tarthatatlanok és az általa a carei-i főrabbival szemben kiadott vágatási engedélyek tréflük“.

Jechiel Baum guti, Jicchok Eisig Adler szerednai és Menachem Mendel főrabbi csatlakoznak előző rabbi kiáltványaihoz és kijelentik, hogy az egész világ tudja, hogy az iszurok az erdélyi orth. K. I. klikkének bosszumüve, amelyek önös érdekeket szolgálnak. Ennélfogva minden kiadott iszur az Iroda részéről hatályát veszti és semmis.“

Igy áll az iszurok relativitása. Amire az orth. Központi Iroda és Teitelbaum Joel azt mondja, hogy tréfli, arra a munkácsi, ujhelyi szaploncai, miskolci stb. főrabbi azt mondják, hogy kóser. Viszont, amire ők mondják, hogy tréfli, a satmari szerint az kóser. Hát hol itt az igazság?...

Megmondjuk, mi az igazság.

Amikor az Irodának, illetve az Irodát uraló klikknek valamire szüksége van, mondjuk egy rabbi utjában áll valakinek, akkor előveszik az új harci eszközt, amelyik lényegében parittyánál is kevesebbet ér: az iszurt. És hadakoznak iszurokkal rabbi, hitközségek, sakterek, tisztviselők ellen. Mindenki mindenki ellen. Üzleti érdek — üzleti érdekkel szemben. Wezel Albert főrabbi, országos elnök veje „lapszerkesztő“, — tehát kell az iszur a „Népünk“ ellen.

De a „Népünk“ gerinces magatartása és az igazi orthodoxia érdekében kifejtett és semmire sem tekintettel levő harcai a nagy vallásos zsidó tömegeket is meggyőzte azon utról, amelyen tovább haladnia kell. Érti ezt és megérti ezt Teitelbaum Joel satmari főrabbi is. Mert az elmúlt héten a kérésére nála megjelent satmari hitközségi nota bírálatok előtt, akik a sulvos válságban vergődő hitközség megmentését csak úgy látják, hogy a főrabbi installáció előtti megállapodás értelmében ki akarják azt vonni, intézményeinek megmentése érdekében a „rabbi-bizmus“ járma alól, — azzal a kéréssel fordult, hogy kövessenek el mindent a „Népünk“ és főszerkesztőjének hangjának mérseklésére.

És mi válaszolunk! A satmari hitközségi vezetők helyett. Teitelbaum Joel főrabbi nak ismételtén azt izenjük, hogy hagyjon fel avval a túlfűtött ambícióval, mellyel az erdélyi vallásos zsidóságnak politikai irányítását egyedül igyekezik a kezében tartani hagyjon fel azzal, hogy beavatkozzék a többi hitközségek belügyeibe, hogy ott vizsályokat szítson, hagyjon fel azzal, hogy nevében és megbízásából hatósági beavatkozások, kormányhatósági kijárások, comisia in terimarek, iszurok, chéremek, verekedések és egyéb erőszakos torturák üljék halotti torukat az erdélyi orthodoxia fölött és akkor mi is elhallgatunk. Elhallgatunk, hogy csak a saját hitközségének, jesivájának és intézményeinek békésen munkálkodó és a közjónak élő rabbi iránt kellő tisztelettel viseltessünk.

De ugyanakkor itt jelentjük ki, hogy mindaddig, — igazságunk tudatában — folytatjuk harcainkat szent vallásunk etikájá, fennmaradása és jövőjének biztosítására, amíg Teitelbaum Joel főrabbi és hívei, valamint immár az általa helytelen nevelést kapó jesiva-bocherek nem szüntetik meg a legszentebb javainkat arculcsapó súlyos kilengéseiket.

Igy fest az erdélyi orth. Központi Iroda ismert kreaturái által kiadott iszurja, amely a „Népünk“ gyengítését tűzte most ujabban ki főcélul, ami éppen az ellenkező hatást kellett, hogy kiváltsa. A rosszindulatú és gonosz embereket éri rendszerint azon ironikus sors, hogy rombolásra való törekvésük által éppen az ellenkező hatást érik el. Erdély zsidósága, világfelfogásra való tekintet nélkül, megértéssel ragaszkodik hozzá, hiszen mi nemes harcaink közepette

is, szeretettel öleljük szívünkhöz az erdélyi zsidóság minden rétegét és a velünk együtt érző zsidó szív megérzi ezt a legfőnyesebb palotában úgy, mint a legeldugottabb falon, ahol mi hetenként igen gyakran lelki vigaszgyanánt jelenünk meg a nagyon sok és kétségbeejtő zsidó bánat enyhítésére.

Ellenségeink pedig jegyezzék meg: akik a mások megrontására törnek, azokat előbb-utóbb el kell érje a végzetük.

Erdély zsidósága megérti azt is, hogy az orth. Központi Irodának azért volt a kárikulái időben fontos választmányi gyűlést egybehívni, mert nagy érdekek fűződtek ahoz, hogy az erdélyi vallásos zsidóság egyetlen megalkuvásnélküli lapját, ha lehet elnémitani, de legalább gyengíteni leíessen. Titkosan kellett letárgyaini a költségvetést és zárszámadást, valamint elsikkasztani a legnemesebb problémákat és ennek fedezésére jónak bizonyult a „Népünk“ ügyének előráncigálása, annak tudatában, hogy a komolyabb elemek távollétében nem lesz senki, aki a megtámadott zsidó sajtónak védelmére kelljen.

És végül az elmondottak után keserves könyhullajtások közt nevet az erdélyi orthodox zsidó közvélemény, mert érzi és tudja, hogy minden iszur mögött egy üzlet van. Egy csunya, kicsinyes üzlet... Jóérvésű ember, undorral nézi ezt a kétségbeejtően alantas játékot, amelyet az irodai klikk fűz aho, hangadók és irányítók olyan egyéniségek lehetnek: akik arra nemcsak, hogy nem méltóak, hanem örökre kompromittálják az egész intézményt. (w.)

A budapesti kitéréssek szomorú statisztikája

A budapesti hitközség zárszámadási indoklásában a Rabbiság jelentése a kitéréssekkel kapcsolatban nagyon szomorú eredményekről számol be. Amíg 1932-ben csak 409 egyén, 1933-ban 495 egyén addig 1934-ben 582 egyén jelentette be a rabbiságnál kitérészi szándékát, így tehát az 1931. évhez viszonyítva közel 200 az ilyen természetű zsidó veszteség növekedése. Ha ebből a számból levonjuk a visszatérőket és betérteket, akkor az a helyzet, hogy 1934-ben csak 504 született zsidó lépett ki a felekezethöz. A Rabbiság ez évben is elpanaszolja, hogy a különböző felekezetek lelkeszei a törvény parancsa ellenére, csak szótványosan közlik az általuk eszközölt befogadásokat. A kitéréssek, mint az elmúlt években, úgy most is főleg családi és megélhetési okokkal függnek össze. 129 zsidó vallású egyes keresztény jegyestársa, 121 zsidó vallású házastárs pedig keresztény házastársa kedvéért tért ki. Vegyes házasságból született 33 egyén lépett ki. míg 30 egyént az indított kitérésre, hogy a családjukban már volt kitért zsidó. Hogy a kitérészeket nagyrésztben megélhetési okok mozgatják, felismerhetjük, ha a kitérés foglalkozását bemutató táblázatot tanulmányozzuk. Kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak 34 egyénnel szerepelnek, magánhivatalnok 84 egyénnel, közhivatalnok 14 egyénnel, ügyvédek 10 egyénnel, orvosok 24 egyénnel, mérnökök 11 egyénnel, művészek 22 egyénnel, írók és ujságírók 6 egyénnel, nem önálló családtagok pedig 198 egyénnel. Ezeknél a nem önálló családtagoknál a szabad elhatározási képesség bizonyosan fokig korlátozottnak tekintendő. Szomorú statisztika ez, főleg ha meggondoljuk, hogy az irányzat felfelé tendál.

Jégszekrények,

minden nagyságban egolcsóbbáron Standard vasbutorgyár, Str. Aurel Lázár 10. (Fogházmuhely)

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tammuz 11. Július 12.
Szombat: Tammuz 12. július 13.

Heti szidra: חמט כלל
Heti haftora: ודיה שאריח
פרה 5

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8:15
gyertyagyújtás 8:20
Istentisztelet kezdete 8:30.
Szombat befejezése 9:25
Csütörök: Tammuz 17. bőjt.

Konferencia elé!

Irtá: Reichmann Martin Sămar

Amikor a múlt év szeptemberében a satumarei mizrahi csoport akciót indított az Erdélyi Brith Hanóar Hamizrachi alapszabályszerű adminisztrációja érdekében, tisztában volt azokkal a nehézségekkel, amelyekkel meg fog kelleni küzdenie, hogy egyrészt legyőzze azt a hallatlan indolenciát, amely az erdélyi mizrahi zánkén és ifjúsági csoportokat uralja, másrészt pedig, hogy ellentálljon annak az anyagi és erkölcsi terrornak, amelyet a mai Merkaz jobb ügyhöz méltó buzgalommal kifejt mindazok ellen, akik kritikát merészelnek gyakorolni a vezetést bitorló néhány felelőtlen fiatalember felett, kik az idealizmus báránybőrbe bújtatva, éhes farkasokként vetették rá magukat az erdélyi mizrahi mozgalomra, hogy azt egyéni céljaikra felhasználva, menthetetlenül kompromittálják barát és ellenség előtt egyaránt.

A sighet-i Merkaz, amelynek mandátuma már a múlt év decemberében lejárt, kitűnően értett ahhoz, hogy a konferencia összehívását újabb és újabb kifogásokkal elodázza, mivel egy esetleges demokratikus szavazásnál a kiábrándult és agyonterrorizált mizrachista tömegek bizonyosan gátat vetettek volna felelőtlen és alapszabályellenes ténykedéseiknek.

A Merkaz jelenlegi urai először úgy próbáltak kibújni alapszabályadta kötelezettségeik alól, hogy összehívták Sighetre egy fából-vaskarikára ugynevezett „kibővített executive” gyűlést, amelyről természetesen bizalmat szavaztatott magának a mandátumát mindenáron megtartani óhajtó vezetőség.

Ekkor a satumarei csoport körlevélben fordult az összes erdélyi csoportokhoz, kérve azok támogatását abbéli követelésében, hogy haladéktalanul hívassák össze az erdélyi B. H. H. konferenciája, amely hivatalosan lesz ítélkezni egy a tömegek hiszékenységgel és bizalmával visszaélő vezetőség felett, illetve azt felelősségre vonni hatalmi tulkapásaiért és ide-oda kapkodó, minden rendszert és tervszerűséget nélkülöző munkájáért.

A csoportok nyomására rászánta magát a sighet-i Merkaz nem egy konferencia összehívására, mert hiszen ez nem ment volna minden rizikó nélkül, hanem egy Nagyintéző Bizottsági ülésre, amelyet a múlt év decemberében Clujon tartottak meg és amelyre a vezetőség lerendelt egy csomó leterrorizált, vagy egy-egy cseréfi-kát kiállításba helyezése által lekenyerezett egyént, megfizette azok összes költségeit és így biztosított magának egy mindenre képes karzatot.

Egy ilyen atmoszférában összeült Nibben természetesen kevés kilátás volt arra, hogy komoly kritikát gyakoroljunk a vezetőség felett és meg kellett elágednünk

két határozattal, amelyet conditio sine qua non-ként követeltünk: a konferencia legkésőbb a pünkösdi ünnepekre való összehívása és a havi pénztári jelentések a csoportokhoz való beküldése, hogy ezeknek módjukban legyen a központ pénzügyeit állandóan elelnőrizni. Ezek után meg lett szavazva a Merkaz által benyújtott cca negyedmillió költséget juttat, avval a megszorítással, hogy amennyiben az első pénztári jelentésből kitűnik, hogy az előirányzott bevételek nem folynak be rendszeresen, úgy a kiadások is leredukálандók a bevételek csökkenésének arányában.

Három hónapi sürgetés után valóban megkaptuk az első és eddig utolsó pénztári kimutatást, amelyből kitűnik, hogy az év első és bevételi szempontból legerősebb negyedében a Merkaz több mint tizenegyezer lei deficitet csinált, ezenkívül felemésztette az összes Keren Thora Vaavoda pénzeket is. Ezenkívül a kimutatás arról is felvilágosított bennünket, hogy a Nib által feltételeken elfogadott budget teljesen irreális, a bevétel oldalon szereplő összegek szinte mind fikтивek, ellenben a kiadásoknál a mi lelkiismeretes vezetőink még tul is haladták az előirányzott összegeket.

Azóta pénztári kimutatást a csoportok nem kaptak, azonban a Merkaz gépezete továbbra is működik, a deficit adminisztráció az ismert három csupa „ideálistikus” dolgozó tisztviselőjén kívül még újabb tisztviselőket alkalmazott és természetesen felvetődik a kérdés: honnan veszi a Merkaz a pénzt, illetve a hitelek ez nek a deficiteknek ideiglenes fedezésére?

A felelet kézenfekvő: a be nem vallott és el nem könyvelt illegális bevételekből. Már hónapok óta sugdosnak a csoportokban ezekről a titkos bevételekről. A csoportok tisztán látó reprezentánsai előtt bizonyították az a tény, hogy amíg a maramarosí alija előtt a központ által beküldött körlevelek telve voltak lamentálásokkal a csoportok hanyagságáról, hogy nem küldik a vállalt központi hozzájárulásokat, hogy csődbe juttatják az egész erdélyi mizrachit, stb. stb., addig az utóbbi hónapokban szó sincs deficitről, központi hozzájárulásról. Ne csodálkozzanak ezek után a sighetiek, hogy minden a központról szóló többé-kevésbé bizonyítékokkal a támasztott gyanúsítás hiteltel talál a csoportoknál. Mert ők csupán egyet látnak tisztán: hogy mostanáig mindig pénzt kértek tőlük és hogy hirtelen fedezve lettek az összes deficit, a központi hozzájárulási barátok szót sem érlelnék, mert hiszen lehullott Sighetre az aranyeső, megdődött a maramarosí alija...

Ezekre a nyíltan hangoztatott gyanúsításokra a legbecsületesebb felelet egy konferencia azonnali összehívása lett volna, de hát Sighet úgy fél a konferenciától, mint ördög a tömöntől. Ehelyett Sighet Mispát-chávér elé állítja azt a 2-3 fiatalembert, akik egy pamfletet terjesztettek a csoportok között, amelyben szó volt a sighetiek viselt dolgairól. Lehet hogy ezen fiatalok rendelkeznek kellő bizonyítékokkal, lehet, hogy nem, mert — amint már mondtuk — itt illegális bevételekről van szó és ilyen pénzekre nem szoktak nyugtát kérni vagy adni. Minlenképen egy vezetőség, mely lábballal tipor alapszabályt, Nib határozatot, nem merészel maga ellen — ha ilyen lehetséges — rehabilitációja érdekében vizsgálatot kérni és nem akar sem-

miképpen sem összehívni egy konferenciát, mert fél a mizrachista tömegek itéletétől, egy ilyen vezetőségnek nincs meg az erkölcsi joga, hogy Mispát-chávér elé állítsa azokat, akik őt ténykedéséért támadják, még ha ezen támadás nem csupán bebizonyítható tényen alapszik is.

Reméljük, hogy az összeülő zánkén-mizrahi konferencia, amelyet a Merkaz ugyancsak igyekezett mindenképpen elgáncsolni, meg fogja találni a módját annak, hogy végre eltűnjenek a Mizrahi eme konjunktura lovagjai a közélet porondjáról és hogy felelős vezetőség végre rendet teremtsen a sighet-i adminisztráció dzsungeljében.

Kérjük mindenütt az
»ALBA-IULIA«

antiseptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó
s kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gvártja:

Brecner J nos r. t.

Alba-Iulia

— Zsidó frontkatonák ünnepe Grázban. Wien. A stájerországi zsidó frontarcosok szövetsége június 23-án nagy ünnepeket rendezett, amelynek főprogramja annak az emlékműnek leleplezése volt, amelyet 49 háboruban elesett hősi halott emlékére emeltek. Az ünnepségen résztvettek az osztrák legfőbb hadvezetőség képviselői, valamint egy dicszázad és a régi frontarcosok egy escadronja. Az emlékbeszédet Prof. dr. Herzog országos rabbi tartotta. Styassny főhadnagy a zsidóság hűségét hangsúlyozta az új Ausztriával szemben, dr. Sonnenwald a gráci hitközség elnöke átvette az emlékművet a hitközség nevében. Dr. Görbach a hazafias front nevében egy patriotikus beszédet tartott, mely után a zsidó volt frontarcosok babérkoszorút helyeztek el az emlékműnél.

— Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Elsőrendű orth. kóser vendéglő Timișoarán

Az általánosan ismert

Grosz vendéglő

teljesen átalakított modern új helyiségbe
költözött át

Timișoara, Tudor Vladimirescu 11

11 tóni ház mellett, a híddal szemben

— Sabato-fascista mozgalom Olaszországban. Róma. Igen érdekes mozgalom indult meg szerte Olaszországban, azzal a céllal, hogy a week-end intézményt, a dolgozó tömegek részére mégjobban kiszélesítsék. Ezért ezzel a jeleszóval indultak a mozgalom vezetői a harcba „sabato-fascista”. A „sabato”, tisztára a sabbat szóból ered és jelenlegi célja a mozgalomnak, hogy a szombatot is pihenőnapnak deklarálják. Különben ezzel kapcsolatban az újságok felemlítik, hogy a francia „samedi” és a német „samstag” az olasz „sabato” eredete is a héber „sabbat” tőre vezethető vissza.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Alapult 1928

Schwartz Menyhért né orth zsidó

leánynevelő intézménye
internátusa

Oradea, strada Ep. Ciorogariu 8.

Beiratás 1935-36 évre megkezdődött
Kitűnő referenciák Prospektus

— **Főrabbi esküvő Dunaszerdahelyen.** Impozáns keretek és fényes külsőségek között folyt le f. hó 2-án Weinberger Márton marghitai főrabbi esküvője Dunaszerdahelyen, az ottani főrabbi Weinberger Hilel egyetlen leányával. Az esküvőt megelőző estén a szerdahelyi hitközség tagjai teljes számban, a jesiva növendékei, a tűzoltóság fáklyamenttel, lovasbandérium kísérete mellett várták a megérkező vőlegényt és kíséretét, akiket gyönyörűen díszített és fényesen kivilágított diadalkapu köszöntött. Az esküvőn a város teljesszámú zsidóságán kívül résztvett számos idegen rabbi és vendég, valamint a marghitai hitközség 2 küldöttje: Lefkovits Ignácz és Gombó Simon. Az esketést Friedmann Salamon ráhoi főrabbi végezte. Az izr. iskola helyiségében rendezett vacsorán a következő rabbik köszöntötték az új párt: Friedmann róhoi, Kaufmann marghitai, Baum gutai, Goldberger alistáli, Lefkovits komáromi és Vorhand nyitrai rabbik. Gombó Simon a marghitai hitközség szerencsekívánatait tolmácsolta, majd Schwarc Juda szerdahelyi kereskedő beszélt, végül Weinberger dunaszerdahelyi főrabbi megköszönte hitközségének gyermeke örömmünnepe alkalmából tanúsított jóakarataikat, valamint a marghitai hitközségnek főrabbiuk iránti szeretetüket és ragaszkodásukat. A reggeli órákig szép számban együtt maradt vendégeket Oser Selig Weisz munkácsi humorista szórakoztatta. A példás rendezést a „Jesivas Bes Hilel” növendékei végezték mindenki teljes megaláztatására.

— **Tízévre ítélték egy fajgyalázót.** A magdeburgi bíróság előtt érdekes pert tárgyaltak. A tárgyaláson állandóan antiszemita kijelentések hangzottak el, főleg Pippig törvényszéki elnök részéről. A vádlott Hirschland Albert volt egy magániskola vezetője, aki különben már régebben ki-keresztelkedett. Az ügyész ennek dacára, állandóan per „zsidó” titulálta és bünyösnek mondotta ki a „fajgyalázás” vétségében. A vád az volt, hogy őt árja nőn erőszakot követett el. A tanúk vallomása szerint, erőszakra szó sem lehetett, de ennek dacára mikor a vád súlyossága ellen beszélt a vádlott, akkor az elnök azzal torkolta le: **Így csak egy zsidó hazudhat.** Kurt ügyész vádbeszédében sajnálatának adott kifejezést, hogy a törvények nem engedik meg ilyen esetben a kasztrálást és 32 évi fogház kiróvását kérte. Hirschland, a vádlott utolsó szó jogán kijelentette, hogy az esetet mélyen fájjalja és nem tudta, hogy tettének ilyen súlyos következményei lehetnek. Enyhe ítéletet kér azért is, mert a világháborúban megsebesült. Nagy örömműjögás közben hirdette ki Pippig elnök az ítéletet, mely szerint a zsidó faj s leánygyalázó Hirschlandot, erkölcs ellen elkövetett vétségéért 10 évi fegyházra ítélik. Ennyi időre felfüggesztették polgári jogait is. Amíg a bíróság ítélethozatalra visszavonult, Hirschland öngyilkosságot akart elkövetni úgy, hogy egy láncre felakarta kötni magát. De észrevették és így csak félájultan vitték vissza a terembe, ahol kihirdették előtte a súlyos ítéletet.

— **Az osztrák cionisták szavaztak.** Bécsből jelentik: A 19-ik cionista világgongresszusra megtörténtek a delegátusi választások. A bécsi és vidéki szavazatokkal együtt leadtak: Judenstaatpartei Bécs 2149, vidék 389, klallcionisták A. Bécs 3581, vidék 493, klallcionisták B. Bécs 1063, vidék 85. Dolgozó Palesztina Bécs 2646, vidék 272, Adolf Stand klub Bécs 302, vidék 2, Mizrahi Bécs 747, vidék 84.

— **Müller püspök zsidóellenes kirohanása.** Londonból jelentik: A „Daily Express” tudósítója jelenti Berlinből, hogy Müller országos püspök 1500 lelkes előtt beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy úgy látja, mintha Németországban a zsidóellenes tendencia ellankadna és ennek újra fel kell lángolnia. Minden egyes esetben, amikor német keresztény zsidótól vásárol, úgy vendő, mint a Führer elleni háthatamadás.

— **Házszentelés, muzeum és könyvtár-avatás a bucurestii Korál-templomban.** Felemelő ünepségekben volt része a főváros zsidóságának az elmúlt héten, amelyet a Korál-templomban megtartott Chanukáth-Kabáit vezetett be. Az ünnepélyes házszentelést díszközgyűlés előzte meg, amelyen az elnöki tisztet Jacob Friedmann, I. Sternbach és M. Zentler látták el. A közgyűlés számos résztvevői között jelen voltak Oscar Kaufmann, W. Fildermann, Sigmund Birmann, Horia Carp, Lázár Ekstein és mások. A közgyűlés után tartott hálaadó istentiszteleten Hoffmann Adolf és Rusinski I. főkántorok művészi interpretálásukkal frappirozták a közönséget, majd dr. I. Niemirower főrabbi szenátor tartott nívós beszédet. Ezután a közönség felvonult a hitközség új épületrészére, hol az új zsidó muzeum és könyvtár fővárosi nyitónak megfelelően vannak berendezve. Dr. M. A. Halevy könyvtárigazgató bevezető előadása után Stancu Bradisteanu, a kultuszminiszter nevében, míg Donescu polgármester a főváros nevében üdvözölte a Korál-templom előjáróságát. A Hatikva eléneklése után ért véget a felemelő ünepség, majd este 500 terítékes banket volt. A bucuresti román sajtó is elismerően emlékezett meg a zsidó kulturintézményekről, különösen pedig a zsidó muzeum jelentőségéről.

— **Pogromhősök koncentrációs táborokban.** Varsóból jelentik: Breza Kartuska nevű koncentrációs táborba szállítottak két nemzeti demokrata pogromvezért, akik vezetői voltak nemrégiben a Sokoly községben lefolyt zsidóellenes tüntetéseknél. Azon kívül Suwalyból is beszállítottak néhány embert, akik részesei voltak a pogromszerű kilengéseknek.

— **Zsidó istentisztelet a lett-i-kozában.** Rigából jelentik: A lettországi iskolainspektorok konferenciája elhatározta, hogy a jövő tanévtől kezdve a zsidó iskolák tanítványai kötelesek közös istentiszteleten résztvenni és ezért a jövő tanévtől kezdve, minden iskola auláiban imatermeket rendeznek be.

Borsec-fürdő. Megbízható orth. kóser, Hoffmann-féle vendéglő. Átalakult Klein Miksa targu-muresi gyümölcskereskedő betársulása által. Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

— **Bojkottüntetések Berlinben.** Berlinből jelentik: Junius 24-én a város délkeleti részében tumultuozus zsidóellenes tüntetések voltak. Ezek a tüntetések jól voltak szervezve és céljuk volt, hogy a bojkottmozgalmat erősítsék a zsidók ellen. A tüntetések főleg zsidó fagyalt-krem üzletek ellen irányultak, amelyeknek ablakait bezárták és az onnan kijövők kezéből kiütötték a fagyaltot. Ne vegyetek zsidóktól — ezt kiáltották folyton és sok zsidóellenes plakátot akasztottak ki a zsidók üzletei elé.

— **Ujabb rituális gyilkossági ijedelem Litvániában.** Ponemunja nevű Kowno melletti városkában eltűnt az utóbbi napokban egy keresztény gyermek. A gyermek anyja fellármázta a várost azzal, hogy ő látta amikor gyermekét elvitte egy zsidó, hogy azt meggyilkolja. Szerencsére a gyermeket néhány óra múlva megtalálták. Az anya ellen a gyanúsítottak kártérítési pert indítottak.

— **Interpelláció a magyar parlamentben a zsidók névmagyarosításáról.** Budapest. A magyar parlamentben Ruppert Rezső interpellált a zsidók névmagyarosítása ügyében. Interpellációjában kihangsúlyozta, hogy a magyarosításra vonatkozó kérvényeket a belügyminisztérium „ravatalozó” szobájában eltemetik és soha nem intézik el. Ő maga is csak nagy ügyvel bajjal tudott néhány ilyen kérést elintézni. Kérdezi, hogy milyen álláspontot foglal el ebben a kérdésben a kormány? Kozma belügyminiszter válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy a kormány nem presszionálja a zsidókat, hogy magyarosítsák nevüket (?) Viszont tudja azt, hogy a hozzákerült hasonló kéréseket mindenkor lehetőleg kedvezően intézte el, amit a jövőben is megtesz majd. Nem hive azonban a csoportos névmagyarosítási kérvényeknek és a különben is sokszor előforduló nevek szaporításának.

Már csak pár nap! Huzás 1935 július 15

140.000 sorsjegy 72319 nyeremény
284.634.560 lei értékben

**Vásároljon azonnal
oszfálysorsjegyet !!**

Arad: Banca Goldschmied
Casa de păstrare
Braşov: Alex. Enkelhard (Fortuna)
Cluj Banca Ilesu S. A.
Economia succ.
Institutul comercial de credit

Oradea:
Banca Dacia, Union
Târgu Mures:
Ernest Révész
Timişoara: Banca
Centrala, Banca e
scont, Banca Timişoarie

PALESZTINA

A palesztinai kereskedelmi delegáció, mely Beiruthba utazott, hogy tárgyalásokat folytasson Palesztina és Szíria kereskedelmi ügyeiben, felvette az érintkezést a szíriai kormánnyal. A palesztinai delegáció a jelenlegi vámtarifa megváltoztatását követeli, mert a mai tarifa lehetővé teszi, hogy könnyű uton idegen országokból hozzanak be Palesztinába nagymennyiségű gabonát, amelyet aztán szíriai gabona gyanánt hoznak forgalomba.

A haifai kereskedelmi kamara külön bizottságot létesít a zsidó hajózás előmozdítására. A bizottságban részt vesznek a közéleti tanács, a palesztinai iparosok szövetsége, a zsidó hajózási társaságok, a hadar-hakar meli zsidó tanács és a haifai munkástanács reprezentánsai. A bizottság felhívást fog intézni a zsidó közintézményekhez, kereskedőkhez és iparosokhoz, hogy utazásaiknál és áru szállításaiknál a zsidó hajótársaságok szolgáltatásait vegyék igénybe.

Összej gazdasági konferencia lesz Irakban, amelyen Szíria, Libanon, Palesztina, Transzjordánia, Hdszász és a perzsa öböl körül lévő fejedelemség kereskedelmi képviselői fognak részt venni. A konferencia mindenekelőtt az említett országok közös gazdasági érdekeit és a közöttük lévő vámtarifák leépítésének lehetőségét fogja megvitatni.

A Rutenberg-társaság ebben a hónapban leszállítani készül az elektromos áram árát Palesztinában. Ipari vállalatok számára 15, magánosok számára 10 százalékkal csökkentik a villany-árakat, vagyis 30 millről 27 millre kijavított óránként.

A vasutigazgatóság elhatározta, hogy felemeli a vonatok számát, különösen a Haifa-Jaffa-Tel-Aviv és a Haifa-Jeruzsálemi uton. A vonatközlekedésben is lényeges változásokat fognak eszközölni.

A lengyel-palesztinai fizetési forgalom. 1934-ben a lengyel postatakarékpénztár jelentése szerint Lengyelországból Palesztinába 4.221.693 zloty utaltak át. Viszont Palesztinából a PKO (postatakarékpénztár) amely az átutalásokat végzi, 3.594.887 zloty utalt át Lengyelországba. Míg a lengyelországi átutalások olyan pénzekből erednek, amelyet bevándorlók utaltak az épülő országba, addig onnan visszautalt pénzek, segélyösszegek, amelyeket az Ereben dolgozók küldöttek nyomorgó hozzátartozóiknak. Érdekes, hogy a két ország csaknem egyforma nagyságú, amiből következik, hogy a lengyelországi bűlkekivándorlás majdnem olyan nagy, mint az oda visszautalt összegek.

Nem szivaroznak Palesztinában. Tel-avivi jelentés szerint a szivar-behozatai vámilletékek felemelése óta lecsökkent a szivarfogyasztás. Az eddigi 1000 mills helyett, most 2000 mills a vám, ami a szivarrakat 30-50 százalékkal emelte. Ezzel a fogyasztás teljesen lecsökkent annál is inkább, mert a palesztinai szivarrak kétszer-háromszor magasabbak, mint az európai országokban.

Német cement-csompészet Palesztinában. A jaffai vámhivatal lefogalt ezer tonna Németországból származó cementet és elköszölte, amiért az a fennálló előírások ellenére az áru származási megjelölését angol nyelven közölte, hogy ezzel megtéveszse a bojkottbarát közönséget. Az importőr súlyos büntetést várhat.

Nincs újabb területvásárlás. Hírek terjedtek el, amely szerint a Nemzeti Alap kisebb földterületeket vásárolt volna. A Nemzeti Alap direktoruma kijelentette, hogy szó sincsen újabb földvásárlásról, csak egy területcseréről, hogy ezzel zsidó kézben levő földeket kikerkasszenek.

A tel-avivi rendőrség szaporítia lezénységének létszámát. 36 jelentkező közül 26-ot alkalmasnak találtak.

Palesztinai pavillon a brüsszeli világkiállításon. Brüsszel. Max, brüsszeli polgármester, valamint Sir Esmond Ovey angol nagykövet jelenlétében megnyitott a brüsszeli polgármester elismerőleg beszélt a zsidók világkiállítás Palesztinai pavillonja. Max palesztinai eredményes munkájáról és kijelentette, hogy a belga nép, amely szintén sokáig nyögött idegen uralom alatt, megérti és meleg szimpátiával nézi azt a nagy művet, amelyet a zsidók végeznek Palesztinában és „mi belgák, akik szeretjük a szabadságot és toleranciát, örömmel veszünk részt ezen a megnyitó ünnepségen“.

Repülőgépen figyelik a tel-avivi tengerparton az illegális bevándorlókat. Tel-Avivban az utóbbi napokban minden éjjel fényzőrókkal felszerelt repülőgépeken figyelik a tengerpartot és azt hiszik, hogy a rendőrség azt figyeli, vajon nem szállnak-e partra illegális bevándorlók és amennyiben ez megtörténne, azonnal jelentést tennének.

A jeruzsálemi német konzul figyelmeztetése. A jeruzsálemi német konzul figyelmezteti azokat a zsidókat, akik német utlevéllel tartózkodnak Palesztinában, hogy még rövid tartózkodásra se utazzanak Hitler országába, mert ott azonnal internálják őket. A konzul hivatalos figyelmeztetése szerint ez megtörténhet azokkal is, akik egy egészen rövid időre akarnak visszatérni Németországba és mindaddig fogva tartják őket, míg kiderítik, hogy valóban csak rövid ideig akarnak az országban tartózkodni, vagy sem.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Toga-tabletta. Kiválasztja a húgsavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

A zsidó és arab vasuti tisztviselők közösen a főkormányzó elé járultak, akiknek ígéretet tett arról, hogy bérüket mérsékelten emelni fogja és rendezni szabadság idejüket. Ez évben összefizetésük 140.000 fontsterling volt az előző évi 110.000 fonttal szemben.

Egy jaffai arab kereskedő sorsjátékon 15.000 fontot nyert.

A tel-avivi tanács őrszemeket állított fel a tengerparton, akiknek az a feladatuk, hogy a tengerben fürdőzőkre felügyeljenek, nehogy megfuladjanak. Ezek most szarajkba akarnak lépni, mert rosszul fizetik őket és állásukat véglegesítettnek akarják.

Kfar Vitkinben, a Wizo egy főzék-kiállítás rendezett, amelyen az összes környéki koloniák résztvettek.

Huszonhét KH. kolónia anyagi konszolidációjának munkáját fejezték be június havában. A Keren Hajjessod az 1934-35 években 66.000 fontot költött lakóházakra, gazdasági épületekre és ültetvényekre. A visszafizetést ezek a koloniák 1936-ban kezdik meg.

Dr Semarja Lewin emlékére a Jewish Agency disztermében a gyászünnepekre zsufolásig megtelt a terem, ahol Ussiskin méltatta a nagy férfiú egyéniségét. A tel-avivi városi tanács elhatározta, hogy egy iskolát és egy utcát nevez el Semarja Lewinről, emléke megörökítése végett.

A „Har Cion“ hajó fedélzetén egy utas társaság elhatározta, hogy a zsidó tengerészek kiképzésére nagyobb alapot gyűjtenek, amit azonnal meg is kezdtek.

Egy palesztinai kereskedelmi bizottság napokig ülésezett a beiruti kikötőben, a „Gerusalemme“ gőzös fedélzetén. A tárgyalásokat Johnson kincstárnok vezette a palesztinai kormány megbízásából és többi tagjai is a kormány tagjai voltak. A francia, siriai és libanoni hivatalnokokkal tárgyalták meg a Szíria és Palesztina közötti vámszerződés pontjait.

Gedera és Gaza között aszfalt-utat építenek. Ezzel megvalósul az a terv, hogy Jaffából egészen le az ország déli határáig sima aszfaltut vezet.

A Hypotekenbank igazgatósága elhatározta, hogy meghatalmazást kér részvényesektől arról, hogy fokozottan egy millió fontig felemelje részvénytőkéjét.

A termés az állami mezőgazdasági hivatal jelentése szerint jól áll és kitűnő termésre van kilátás.

Tel-Aviv városának tanácsa elhatározta, hogy a községi választásokat októberre tüzi ki. A tanács munkás-tagjai azt kívánták, hogy a választások a választási bizottság munkájának befejezte után azonnal megtörténjenek ami körülbelül egy hónap múlva lenne. Az ajánlatot nem fogadták el.

A palesztinai kormányba kooptálták Salamon ezredest, aki a földmérési departement vezetője. Ehez a kormányhoz tartoznak az Executive Council tagjai, a kormány főhivatalnokok és a jeruzsálemi, jaffai és haifai kerületi kormányzók.

Jeruzsálemben 3 hét óta igen nagy a forróság. Déli hőmérséklet 35 fok celsius. A tengerparton nem érződik úgy a forróság.

Jeruzsálemben és Haifában a nagy meleg miatt nagy jéghiány uralkodik, ugyannyira, hogy a jégeladási helyeken „jég-sorok“ állnak. Az eladók kihasználják a nagy keresletet, Haifában a város vezetősége maximálni akarja a jégárakat.

Tel-Avivban egy idő óta „Haiyri“ néven egy pontozott hébernyelvű ujság jelenik meg, nagyon egyszerű szöveggel, azon céllal, hogy azoknak a héberül tanulóknak nyújtson hirtelmeletet, akik még nem bírnák kellőképpen a nyelvet. Az ujságot dr Metman-Cohen szerkeszti és főleg palesztinai és külföldi híreket hoz.

12.328 turista volt Palesztinában ez év április havában, az átutazók száma pedig 1093 volt.

BRATCAN
(Cluj-Oradea fővonalon, a Körös-mentén)
kitűnő nyaraló

**orth. kóser penzió,
jutányos árban**

elsőrendű ellátással kapható

Ladner Sándornénál

Bratca Bratca

Aradon tartották meg, nagy érdeklődés mellett az erdélyi zsidó tanárok és tanítók első konferenciájukat

Julius 1-én tartotta Aradon az Erdélyi Zsidó Tanítók és Tanárok Egyesülete (E. Zs. T. E.) első közgyűlését. Jóleső érzés töltött el mindenkit, aki átérzi a zsidóság különböző árnyalatu frakciói összefogásának fontosságát, különösen a mai, a zsidóságra oly vészfelhős időkben, már ezen közgyűlés összetételének láttán is: egy táborba tömörítve láttuk ott Erdély és Bánát majdnem minden elemi és középiskolájának ortodox és neolog cionista és nemcionista tanítóságát. Tárgyalásaiknak mindvégig emelkedett szelleme pedig azt a felemelő érzést nyújtotta, hogy az E. Zs. T. E. tul a zsidó tanítóság professzionális érdekeinek védelmét célzó egyesülete, olyan tömörülést jelent, amely fontos, hasznos tényezőjévé válik a zsidó iskolaügynek és nem kis szerepet fog venni Erdély zsidósága kulturális egységének szilárd kiépítésében.

A zsidó tanítóság egyesületének mindenre való elhivatottságát megérezték azon zsidó közületek amelyeknek kiküldötzeit ott láttuk vendégekként az E. Zs. T. E. közgyűlésén: az Országos Izraelita Iroda képviselőjében dr Vágvölgyi Lajos főrabbi jelent meg, dr Schütz Henrik aradi hitk. elnök és Bornstein Sándor képviselték az aradi occidentális és Ritter Ármin az aradi ort. hitközséget.

Az E. Zs. T. E. elnöke Groszmann Dezső aradi el. isk. igazgató, aki már ezideig is hatalmas munkát végzett az egyesület jogi személyiségének elnyerése körül, szép megnyitó beszédében, markánsan válaszolt fel a zsidó tanítóság tennivalóit, a zsidó iskolának olyanokká való kiépítésében, amilyet a mai idők megkövetelnek, majd üdvözölte a megjelent vendégeket, kifejezést adva azon óhajának, hogy a zsidóság vezetői kellőleg értékelni fogják a zsidó iskolának különösen ma fontos szerepét és megfelelő anyagi és teljes erkölcsi támogatásban fogják részesíteni annak ügyét.

Ezután Leichtmann Salamon (Oradea) tartott gondolatokkal telített szép előadást Maimonidesről, majd Márton Izidor (Timisoara) előadását olvasták fel, a héber nyelv oktatásáról az elemi iskolákban.

A tárgysorozat fontosabb pontjai közül kiemeljük: a zsidó iskolák elnéptelenedésének kérdését, amelynek során rámutattak, hogy számos zsidó szülő, a zsidó ügy iránt eléggé el nem ítélhető indolenciával, horribilis tandíjat fizet gyermekéért más kisebbségi iskolában, a zsidó iskolából pedig kivieszi gyermekét, a magas tandíjra való hivatkozással, vagy pedig azt a hamis okot hozza fel, hogy a zsidó elemiben a tanulók nem sajátítják el az államnyelvet, holott ennek ellenkezője hivatalosan és praktikusán is bizonyítást nyert.

Példa erre az oradeai Notre Dame de Sion apáca iskola esete, ahova számos zsidó szülő vitte gyermekét, mert a zsidó iskolában évi 500 lei tandíj e

de ott lefizeti a 15.000 leit, amit kérnek. A zsidó tanítói utánpótlás tárgyában a közgyűlés praktikus megoldási módokat terjeszt az Országos Izr. Iroda elé. A zsidó hitközségeknek módot kell találniok, ezen égetően fontos kérdés megoldásához a szükséges anyagi alap előteremtésére.

Értékes felszólalások keretében emeltek ki annak fontosságát, hogy a zsidó tanítónak állandóan hivatása magaslátán kell állania és elérésére egy tanító továbbképzési alapra van szükség, amelyből megte-remthetők volnának a tanítói továbbképzés eszközei, pedagógiai, pszichológiai, héber nyelv, modern nyelvek stb. terén.

Fontos határozatokat hozott a közgyűlés egységes hittanoktatás tanterv tárgyában, leszögezte a héber nyelvnek elemi iskolában való bevezetésének és középiskolákban való intenzív tanításának szükségességét, valamint a zsidó történet fokozott tanításának fontosságát, az öntudatos zsidó nevelés szemponyjából, javaslatokat téve ezirányban az iskolafenntartóknak. Foglalkoztak a zsidó ifjúsági ipar és mezőgazdasági átrétegződésének lehetőségeivel, a zsidó elemi iskolák felső tagozatának (5, 6, 7 osztály) kellő módon való kiépítése után.

Hangsúlyozták, hogy a zsidó iskolának nívója emelésére, jól fizetett tanítókra és tanárookra van szükség, s megállapították a szükséges tennivalókat, a zsidó iskoláknál a fizetéseknek legalább az állami nívóra való emelésének elérésére. Tárgyalták a zsidó tanszemélyzet nyugdíj ügyét is. Elhatározták a szükséges lépések megtételét: az állami nyugdíjintézetbe való felvételre, vagy pedig önálló nyugdíjpénztár megteremtésére.

Számos kisebb ügy tárgyalása után a közgyűlés a régi vezetőséget választotta újra 1935—36-ra és pedig: Elnök: Groszmann Dezső, társelnökök: Biró Márk (Oradea), dr Márkus S. (Timisoara), Salamon Ernő (Oradea), titkárok: Schapira Gyula (Oradea), Schreiber Ilonka (Arad). Egyéb vezetőségi és választmányi tagok: Fischer-né Kaufmann Margit Arad, Taub Ábrahám Timisoara, Weisz Jakab Oradea, Bihari Árpád Cluj, Brief Dávid Cluj, Fleischer Lipót Timisoara, Herz Sidonia Timisoara, Kelemen Izsó Oradea, Márton Izidor Timisoara, Margittai Adolf Crisul Alba, Moskovits Jenő Targu Mures, Sebestyén Dezső Oradea, Székely Zoltán Timisoara, Sugár B. Satmar.

A felszólalók között volt: Bihari Cluj, aki a tanítóképzéshez szólott hozzá, Kauftheil Ernő a zsidó iskolák zsidóbbá tévése érdekében, Székely Timisoara a fizetési és nyugdíj kérdéséhez, Schapira tanár Oradea, héber nyelv és történelem tanítása kérdéséhez, Moskovits Targu Mures a hitoktatás és dr Rosenstock tanár Oradea ugyancsak ehhez a kérdéshez szólott hozzá.

Érdekes epizódja volt a gyűlésnek, hogy a héber nyelv intenzívebb oktatásának kérdéséhez dr Schütz aradi hitk. elnök is hozzászólt és annak szükségességét tagadása vette.

Oly hangulat alakult ki a teljes napi tárgyalások során, hogy ez már maga biztosíték arra, hogy az E. Zs. T. E. legközelebbi Timisoaran tartandó közgyűlésen értékes eredményekről fog tudni beszámolni.

SZÖVET

szükségletét szerezzé be bizalommal

HAVAS & GRÜNFIELD

posztónagyáruházában

Oradea, Piața Regina Maria 1

ENGROS! DETAIL!

Legfinomabb minőségek!
Legolcsóbb árak!

Nagyáruhoz legkiválóbb festékek, padlólakkok, zománcfestékek, parketpasztok, talporólók, kefeseprűk, ecsetek, háztartási cikkek, magastény, legjobb butortisztító és „express” polsokairtó legolcsóbban.

STERN S. ENDRE cégnél, str. Nic. Iorg5 10. Telefon: 478
Cimre különösen kérem ügyelni!

A mizrachi országrészi konferencia elé

Irta: FRIEDMANN ARMIN
az oradeai helyi csoport elnöke

A Targul Muresen megtartott E. Zs. N. Sz. konferencia alkalmából összehívott mizrachi konferencia elhatározta, hogy július hó 21-én Oradeán konferenciára gyűl-össze. Hinni akarom, hogy e spontán elhatározás lelkesedését nem halkították el a tárgyalás utáni hétköznapok és delegátus társaim minden igyekezetükkel támogatni fogják a központ felszólítását, hogy a konferencián minél nagyobb számú delegátus jelenjék meg.

Legelső problémánk egyike, hogy saját táborunkban egységet s rendet teremtsünk. A legutolsó Zs. N. Sz. konferencia megtanított bennünket, hogy dacára szépszámú delegátusainknak — bár célkitűzéseink egységessége folytán — nagyon szép eredményeket és fontos javaslatok elfogadtatását könyvelhetjük el a vallásos zsidóság számára, mégis delegátusaink egyike a Mizrachi ideologia hamis értelmezése folytán, épen amikor legerősebb harcunkat vívtuk, hátbatámadásával gyengítette munkásságunkat.

Egységre van szükségünk nemcsak vallási téren, hanem politikai és gazdasági kérdésekben is. Nem elégedhetünk meg az-azal, hogy amikor konferenciákra és kongresszusokra jövünk ott csak a „mászgiach” szerepét vállaljuk és összes fáradságunk eredménye: egy megszkott lemosolygott, mindég megígért és soha be nem tartott deklaráció a kasruth és sabbath kérdésében. Meg kell szünjön az a lehetetlen helyzet, hogy delegátusaink mindaddig míg a vallási kérdésekről van szó, együttesen ütök össze tenyereiket, mihelyt azonban a tárgyalás sorrendje politikai és gazdasági kérdésre tér át, megbomlik a Mizrachi egysége, ki jobbra, ki balra.

Mi az egység? Természetesen az első és legfontosabb pontunk, hogy Erec Jisrael csakis a Thora és a hagyományok szellemében épülhet fel. Minden kérdésben, ugy szociális, mint gazdasági téren, a Tórában előirt szabályokhoz kell alkalmazkodnunk. A külvilággal szemben pedig, ki kell hangsúlyozzuk, követelésünket az Önálló Zsidó Államra a Jordán mindkét partján, valamint leghatározottabban tiltakozásunkat a Legislativ Council bevezetése ellen. Gazdasági téren egységesen kell fellépjünk azon mai rendszer ellen, mely szerint a munkát egyes pártok privilégiumának tekintik.

A közelgő világkongresszusi választásokra mozgósítani kell összes erőnket. Sorsdöntő lesz ez a kongresszus. Jelöltjeinktől követeljük, hogy programunkat magukévá tegyék és ilyen megbizatással képviseljenek bennünket ugy a krakkói mizrachista valamint a luzerni cionista világkonferencián.

Természetesen legsürgősebb feladatunk hogy országrészi szervezetünket kiépítsük. Ennek első feltétele, hogy életerős központunk legyen, olyan vezetőikkel az élén, akik tekintélyükkel és tudásuknál fogva a leghivatottabbak szervezetünk fejlődését elősegíteni. Hathatósebb propaganda elérése céljából, kisebb körzeteket kell létesítsünk, melyek feladata a Mizrachi szervezet további kiépítése.

Magától értetődik, hogy az ifjúságnak is részt kell venni a konferenciánkon. Hisszen közös problémáink vannak. Nélkülök csak fél munkát végezhetünk. Minden csoport delegátusainak összeállításánál vegyen fel listájára megfelelő számú ifjút is. Ahol Zákén Mizrachi csoportok nem léteznek, ott az ifjúság küldjön ki delegátusokat. A lényeg az, hogy minden helyiség képviselve legyen.

Cháverek! Fel a munkára egységesen, zrt sorokban ugy a kongresszusi választásokra, mint a konferenciánkra.

Eljegyzés. Kaufmann Gizi (Tamasda) és Káhn Farkas (Oradea) jegyesek.

KÖZELÉT

Egy éven belül felépítik és átadják rendeltetésének a sátmari zsidó kórházat. Sátmarról jelentik: Hosszu és kinos vajadás után végleg dülőre vitték a sátmari zsidó kórház felépítésének, illetve befejezésének ügyét. Néhány lelkes ember elhatározásából rövidesen újra akcióba lép a zsidó-kórház bizottság és megkísérli a nagyjelentőségű szociális intézmény lábraállítását. A mult hibáit nagyjából likvidálták és most újult erővel, felfrissült ambícióval egy rövid éven belül át akarják adni a milliókkal felépített kórházat nemes rendeltetésének. A zsidó-kórházegyesület tegnapi közgyűlésén három évre megválasztott választmányának minden egyes tagja át van hatva annak a szükségességétől, hogy a kórházat fel kell építeni és minél hamarabb át kell adni rendeltetésének. A kórházegyesület új választmányába a következőket választották meg: Princz Ármin, Grosz Dávid, Grünberger Dávid, dr. Jeremiás Jenő, dr. Tischler Samu, Freund Chim, dr. Fekete Samu, ifj. Reiter Mór, dr. Borgida József, Fischer Hermann, Frankl Mihály, Spiegel Dávid, Schwartz Sándor, Weisz Elemér, Hasenfeld Zsigmond, Weisz Kálmán, Róoz Gyula, Fried Dezső, Róoz Samu, dr. Hunwald Izidor, Kertész Antal, dr. Gutmann Béla, Spitz Béla, Freund József, Lebovics Lipót, Schönberger Henrik, Lefkovits Leopold, Cs. Máier Sándor, Guth Lajos, Rosenberg Sámuel, Princz József, dr. Farkas Jenő, Friedmann Árpád, Wertheimer Sándor, Gál Jenő, Princz Dezső, Weisz Jenő, Steiner József, Klein Alfréd, dr. Fischer József. Az új választmány fogja tagjai sorából kijelölni a kilenc tagú vezető bizottságot, amely a további tennivalókat és munkaprogramot fogja összeállítani.

A *deji Wizo* jól sikerült mitinget rendezett, melyen dr. Ber Emmanuelné elnöknő konferenciái beszámolót tartott. Bernard Dezsóné, aki nemrégén jött haza palesztinai kirándulásáról, ottani impresszióiról tartott érdekes, színes felolvasást. A hölgyek Bernardnét lelkesen ünepezték, sikerült előadása után.

Biztos existenciával rendelkező 50 éves gyermektelen intelligens zsidó férfi, házasság céljából, jó megjelenésű, feltétlen intelligens, házas, idősebb leány, vagy fiatal özvegy ismeretségét keresi. Teljes című, saját kezű, részletes ajánlat „Ésész-chail” jeligére a kiadóba kérétek. Teljes discretio biztosítva.

Petroseniben az ideérkező Ráth Efraim tiszteletére meetinget rendezett a „Mizrachi”. A vendéget Hunyadi Andor üdvözölte, mely után Ráth Efraim megtartotta tartalmass, gyönyörűen felépített és thórai citátumokkal bőségesen ellátott beszédét. A nagy hatású beszéd láthatóan nagy benyomást keltett a megjelent nagyszámú és a petrosenii zsidóság minden pártárnyalatu cionista közönségére. Ráth Efraimot a közönség lelkes heddadokkal és percekig tartó tapsal ünnepelte. Utána Goldstein Márkusz a petrosenii Mizrachi elnöke beszélt és hálás szívvvel mondott köszönetet a több mint egyórás, értékes előadásért. Az E. Zs. N. Sz. helycsoportja nevében Halász Andor vezetőségi tag üdvözölte meleg szavakkal a vendéget, mely után a szép gyűlés lelkes hangulatban véget ért. (v. l.)

A *Hechaluc Hamizrachi találkozója Gheorgheniben*. A gheorghenii mizrachista ahahucok ezúton hívják meg a Hechaluc Hamizrachi tagjait folyó hó 20-án és 21-én rendezendő pögisára, mely Herzl és Bialik halálának évfordulójára esik. Kibbuc Allija Gheorgheni.

Penzio WEISS

ABBAZIA (Italia)
(ezelőtt Laurana) ortodox KOSER családi ház minden komforttal.
Elismerten kitűnő konyha

Napi penzió 20 lírátó.

Orasul-Nouban megalakult a Poel Hadati. Elnök: Dávidovits Marcu, diszelnök: Srulovits Ábrahám, pénztárnok: Rózenberg Béla, ellenőrök: Kain Ignác és Neufeld Jenő.

A *brasovi Wizo* június 27-én tartotta meg az Ahava klub külön termében nagyszámú érdeklődők jelenlétében rendes évi közgyűlését. Eiger Melanie elnöknő üdvözli a megjelenteket, köztük dr. Klompus Rachel urasszonyt. Katz Józsefné titkári jelentése beszámolt a Wizo egy éves munkájáról, a külföldi rendezvényekről. A közgyűlés örömmel veszi tudomásul a titkári jelentésből, az eredményes KH. és KKL. munkát. Mihailovits Jonelné pénztárnoknő jelentése folyamán kitűnik, hogy a budget 17 százalékkal lépték túl. Miután a közgyűlés a felmentvényt megadja, dr. Klompuszné, Deutsch Árminné és Engelman Leóné urnókból álló bizottság veszi át a gyűlés vezetését az új vezetőség megválasztásáig. Engelman Leóné indítványára a közgyűlés egyhangúlag megválasztja újra a régi vezetőséget. Tiszteletbeli elnökök: dr. Pap L.-né, dr. Deutsch Ernőné. Elnök: Eigner Melanie, alelnökök: Sebesi Izsóné, dr. Weisz Menyhértné, pénztárnok: Mihailovits Jonelné, titkárok: Katz Józsefné, dr. Tausinger Arthurné, ellenőrök: Deutsch Árminné, Engelman Leóné. Propaganda osztály vezetője: Wachtel Vilmosné. Kézimunka osztály vezetője: Gutterman Dávidné. Jóléti bizottság: Stekl Arthurné, Mihailovits Jonelné, Reichfeld Izsóné, Stekl Félixné, Czitrom Aladárné, dr. Tausinger Arthurné, dr. Bársony Sándorné, Bernhardt Albertné, Krebs Károlyné, Roth Ilonka, dr. Salusinszkyne, Solé Izidorné, dr. Springer Arthurné, Feiler Pálné és Mandl Istvánné. Eiger Melanie elnöknő köszöni a bizalmat, és kéri a vezetőséget a további kitartó és hasznos munkára. A propaganda osztály az elmúlt évben Wachtel Vilmosné utján 50 új tagot szerzett. Guttermanné személyesen nyújtta át a Világkonferencián a brasovi Wizo hölgyek által készített 54 darab kézimunka ruhát. A közgyűlést fagyalt délután követte, mely az esti órákban a legjobb hangulatban ért véget.

A *lévai Chevra* elnöke a jótékonyaságáról általánosan ismert Schulz Ignácot választották meg.

A *cluj „Chaszam Szóter” jesiva* Glasner Akiba ortodox főrabbi akciója által a nagy ügyhöz méltó eredménnyel fejlődik. A jesiva az ügyek vezetésére kuratóriumot szervezett, amelynek vezetését Adler Jenő vállalta. A kuratórium a jesiva épülete számára telket vásárolt, amelyen az őszi hónapokban előreláthatólag meg lehet kezdeni az építkezéseket. Az épület az ortodox zsidó templom közelében készül. Az alapkövetétel ünnepeit már a nagyünnepek előtt meg lehet tartani. A főrabbi országos akcióját mindenütt szimpátiával és lelkesedéssel fogadják. Mindenki megvan győződve a jesiva elodázhatatlan szükségéről. Hagyományos erkölcsünk és népi tudományunk puritán hajlékú kell kiépíteni a jesivát, ahol igaz zsidók nevelkednek abban a szellemben, amely az utóbbi évtizedek eseményei következté-

ben sokat veszített életrevalóságából, amit azonban újjáéleszteni zsidó kötelesség. Erdély fővárosából az országgrész többi városa it is be kell kapcsolni a jesiva-akcióba. Dej és Gherla után, ahol az akció lelkes áldozat készséggel találkozott, a főrabbi ellátogatott Sámarrá. Fogadtatásáról a sátmari zsidóság gondoskodott és 200.000 leit juttatott társadalmi úton a nemes célra.

A *timisoarai Belvárosi Izraelita Nőegylet* a zsidó agok menháza javára szombaton este a Pacsirtamező nyári helyiségében nagyszerűen sikerült társas összejövetelt rendezett. A hűvös és esős idő dacára is nagyszerű hangulatban a hajnali órákig tartott és úgy az anyagi mint az erkölcsi eredmény is várakozáson felüli volt, ami elsősorban dr. Poláček Árminné elnöknő, valamint a Nőegylet titkárának, Delmár J.-nek, továbbá a rendezőség összes többi tagjainak érdeme. A rendezőség munkájában különösen nagy agilitással vettek részt: Fehrer Bernátné, Krausz Edéné, özv. Kendéné, Méré Rezsóné, Ferher Klári, dr. Kardos Gézané, dr. Klein Márkné, Lusztig Ferencné, Stern Dávidné, Freund Szerén, özv. dr. Bergmann Gusztávné, Landau Imréné, Spitzer Károlyné, Lengyel Józsefné, dr. Naschitz Istvánné és Friedmann Lajosné.

— *Meggyilkoltak egy zsidó földbirtokost*. Nyiregyházáról jelentik: „Róth Ferenc hetvenöt éves gebéi földbirtokost birtokának határában átlőtt mellel, holtan találták meg a munkások. A csendőrség feltevése szerint gyilkosság történt, amelynek gyanuja alatt letartóztatott egy ottani napszámot.

A *Makkabi és a Hapoel legénysége közös csapatot állított ki az egyiptomi legénység ellen Tel-Avivban egy futballmeccsre, amelyen 7000 néző vett részt. Ez az első eset, hogy a két csapat kooperált egymással. A közönség nagy óvációval fogadta a játékot, amely 2:2 döntetlen eredménnyel ért véget.*

A „Haarec”-ben Herman Heuser tollából a palesztinai színházak jövőjéről nagyobb tanulmány jelent meg, amely főleg az új színházak jelentőségével foglalkozik.

Meir Fizengoff Tel-Aviv polgármestere, „Tel-Aviv” gőzösön június 27-én Európába utazott.

Külön kedvezmény a Néplük l. olvasóinak!

Szem előtt tartván igen tisztelt Olvasóink anyagi helyzetének előmozdítását, soha nem tapasztalt előnyt és részletfizetési kedvezményt sikerült az Internationala Bucuresti, str. Brezoianu 9 bankháznál elérnünk. — Igy pl. 36 havi 120 Lei összegű vagy 24 havi 180 Lei összegű részlet fizetése által. — Nagyösszegű nyereményer, állampapirokkal kombinált nagymennyiségű rom. kir. osztálysorsjegyek vásárlása által biztosítottak. A legbiztosabb tőkebefektetés. A nagyösszegű nyereményeken kívül az állampapírok névértéke és kamathozama az állam által is garantálva van. Részletes információkkal az Internationala Bucuresti, str. Brezoianu 9. cég szolgál.

BRATCA

BRATCA

FAMILIA PENSIO

A bihari havasok subalpin (700 m. tenger szine felett) fekvésű nyaraló helyet. Kitűnő elátás, 11 holdas park, kiépített Körös-strand

a Familia Pensióban

folyóvíz, teljes városi komfort villanyvilágítás

Jutányos árak!

Hétről-hétre

Róma. Meghalt Nicodem Caro titkos tanácsos 64 éves korában, aki korszakos jelentőségű kémiai találmányokkal gazdagította a tudományt. Caro professor számos egyetem diszktora volt.

New-York. A Jewish Publication Society of Amerika egy 2500 dolláros díjat tűzött ki a legjobb zsidótárgy regényre melynek angol nyelven kell megírva lenni. A kéziratokat legkésőbb 1936. április 15-ig kell beküldeni. — Roosevelt elnök a cionista szervezet Atlantic Cityben ülésező évi konferenciájához üzenetet küldött, amelyben rendkívül megleghangon és dicsérőleg emlékezett meg az amerikai zsidóságról, amiért a Palesztina-építési munkát annyira támogatják.

Cochin (India). A város környékén egy portugál dokumentumot találtak 1728-évből, amelyből kitűnt, hogy Moses Tobias nevű zsidó volt a Suratban összegyűlt portugálok vezetője és elnöke amikor India portugál uralom alatt állott. Tobias 1769-ben halt meg és 100 mérföldre Bombaytól temették el.

Lodz. A lengyel belügyminiszter felhatalta július 1-én a lodzi városi tanácsot, amiért az nem készítette el idejére a városi költségvetést. Ez a tanács többiben határozatot hozott, az árja paragrafus érdekébe, de a miniszter nem engedélyezte és számos alkalommal verekedést inscenáltak az antiszemita városi tanácsosok a zsidó városi képviselőkkel.

Varsó. A kongresszusi Lengyelország cionistái gyűlést tartottak, amelyen az országos cionista kérdésekkel foglalkoztak. Elhatározták, hogy nem vesznek részt a sejm választásokon, mivel az új választási törvény antidemokratikus. A XIX cionista világkongresszusi választásokra összeállították a listákat, amelyen a prominens cionista vezetők szerepelnek.

London. A napokban elhunyt Sir Francis Montefiore 75 éves korában aki Moses Montefiore báróságának viselője volt. Sir Francis a londoni szefárd közösség „vének tanácsának” elnöke volt.

Páris. André Citroën a világhírű automobil gyáros 57 éves korában meghalt. Egy hollandi zsidó családból származott, de sohasem foglalkozott zsidó ügyekkel. — Junius 25-én ünnepelte Louis Oungre, az ICA (Jewish Colonisation Association) vezérigazgatója 25-ik évfordulóját annak, hogy a szervezet szolgálatába lépett.

Dessau. Május 29-én négy sírkövet, június 12-ről 13-ra virradó éjszakán 5 sírkövet törtek össze a zsidó temetőben „ismeretlen tettesek”.

Sanghai. A kínai zsidóság két kimagasló egyéniségét Sir Elly Kadourat és Sir Victor Saasont a kínai nemzeti kormány magas kitüntetésben részesítette.

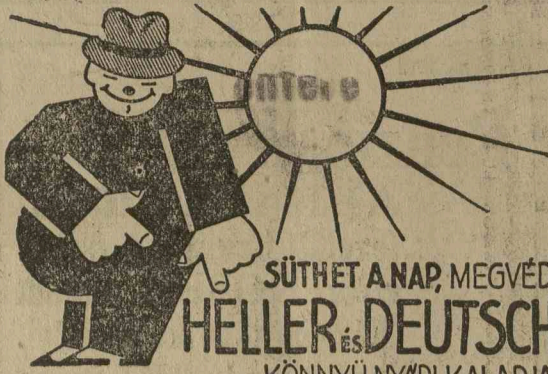
Kowno. A napokban nyit meg ünnepélyes formák között a kownói zsidó múzeum, amely a zsidóság történelmi és etnográfiai értékeit gyűjti össze. A megnyitón résztvett Simon Dubnow, a világhírű tudós, aki-ről az új múzeumot nevezték el. — E Feinberg, jiddis író befejezte Goethe „Faust” jiddisre való lefordítását. Ez az első jiddis „Faust” kiadás, amelyet az Emes ad ki.

Tőzsdejelentés

Az oradea terménvtőzsde hivatalos jelentése július 8-ról

Buza 78 kg.	380
Uj árpa	215
Uj rozs	250
Zab	320
Tengeri	290

0-ás liszt 660, kenyérliszt 600, korpá 240, tökmag 460, napraforgó 300, káposztarepce 460, bányai repce 420. Árak per 100 kg. értendő. Ab. Oradea állomás.

SÜTHET A NAP, MEGVÉD
HELLER és DEUTSCH
KÖNNYŰ NYÁRI KALAPJA

STR. NICOLAE JORGA 21.

HASZNÁLT KALAPJÁBÓL KÖNNYŰ
NYÁRI KALAPOT KÉSZITÜNK

— A zsidó menekültek védelme Amerikában. New-York. Az amerikai parlament Marcantonio nevű tagja törvényjavaslatot terjesztett be a parlamentbe, amelyben annak kimondását kéri, hogy külföldi, aki az Egyesült Államok vendégjogát igénybeveszt ha ez fajiságából eredő politikai vagy vallási okokból történik, akkor ne utasítsanak ki. Azokat se utasítsák ki, akik hazájukból származásuk miatt, anyagilag és erkölcsileg lehetetlenné vannak téve.

Eredeti angol

valamint excuziv belső
szöveg - különlegességeim.
válogatott mintákban meg
érkeztek

HICKMAYER

uriszabó

Oradea, P. Regina Maria 3.

Nyilt-tér

Az „Uj Kelet” pénteki számában a „Brith Hánoár Hámizrachi” sighetzi központja a következőket hozza az olvasók tudomására:

„A június 30-án összeült fegyelmi bizottság elítéli Stern S., Stern A., Mihály Aladár és Marmorstein Jicchok chávérokat és 3 hónapra a szervezetből kizárja. A vád: pamfletteket terjesztettek a szervezet vezetőisége ellen, ami szervezetünk presztizsét ásta alá.

Fentiekkel kapcsolatosan kijelentjük, hogy a brosurákat — pamfletteket mi szerkesztettük és terjesztettük. leleplezván a sighetzi központ különböző visszaéléseit az adott helyzettel.

Hogy akciónk ásta alá szervezetünk presztizsét, avagy az általuk elkövetett és ma már mindenki által jól ismert üzemleik azt és annak elbírálását, már a tiszta lelki közvéleményre bizzuk, de azt, hogy a fenti ítélet igen gyenge ahhoz, hogy megfélemlítsen bennünket a korrupció és a visszaélések ellen folytatott akciónkban, azt e sorok utáni tudatjuk az érdekeltekkel.

Sajnáljuk — épen szervezetünk presztizsét illetőleg — hogy ezen ügy a nagy nyilvánosság elé került, de ha ezt a sighetzi központ így látta jónak, úgy készek vagyunk mi is szervezetünk tekintélyének megvédése érdekében a nagynyilvánosság elé lépni. Egyben kijelentjük, hogy a pamflettekben foglaltakért a felelősséget vállaljuk, annál inkább mert adataink szolgálják annak valódiságát

Mihály Aladár, Marmorstein
Jicchok, Stern A. és Stern S.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Zsidó humor és kis zsidó történelmek

PINSKER PIHENNI VÁGYIK

Mikor Leo Pinsker halálos beteg volt, beszélgetett családjával temetéséről. Egyszerre így szólt:

Ha lehetne, szeretném hogy halálom után három napig temetetlenül hagyjanak. Majd családja csodálkozására megmagyarázta: Ezen a világon nem volt egy napnyi nyugalom. Tele voltam bajokkal, magán és közügyek bajaival. A tulvilágon megint nem lesz nyugalom. Hus és vér vagyok, büntetni fognak sok vétkemért. Hadd piheniek legalább három napot e világ és a tulvilág között.

A MEGSZÉGYENITÉS

A briszkai Rabbí Chájim háza mindenki számára nyitva állott. Mindenki bemehetett és úgy tehetett-vehetett benne, mint a sajátjában.

Egyszer valaki a vendégek közül ellopja Rabbí Chájim drága ezüst dohánvos-szelencéjét. A háziak tudták, hogy ki a tolvaj, látták, amint a zsebébe csuszította a szelencét, vissza akarták tartani és megmozdítani. De Rabbí Chájim nem engedte ezt és amikor a tolvaj eltávozott így szólt:

— Ha csak gyanúsították volna őt és kétséges lett volna, nála van-e, vagy sem akkor helye lett volna a motozásnak. De, minthogy biztosan tudtátok, hogy nála van a lopott jószág, a kutatás föltétlenül ember megszegyenyítésével végződött volna. Ami épp olyan bűn, mint a lopás.

HOL VAN ISTEN LEGINKÁBB?

Egyszer egy epikuros azt kérdezte Ibn Ezrától: hol van Isten leginkább?

Ibn Ezra nem szólt semmit, hanem vett egy pohár vörös bort, belemártott egy darab iriss kenyeret és kérde az epikurostól: „Hol van a kenyérben több a borból?”

OLCSÓ VENDEGLÁTÁS

Egy szegény zsidó férjhez akarta adni leányát, de nem igen tellett neki arra, hogy szép lakodalmi vacsorát adjon. De mégis na gyon szerette volna ellátni a közönséget. ezért egy barátja azt ajánlotta, hogy a következő menüt állítsa össze a lakodalmas népek:

Halnak: Gefehlte fisch

Husnak: (H)Uhn fleisch.

Dessertnek pedig: Cimesz...

EGY RABBI AKI NEM AKAR „BOM”-OT MONDANI.

Egyik erdélyi főrabbitól megkérdezték, hogy miért nem vesz soha sem részt a Központi Iroda ülésén? A főrabbi elgondolkozott és így válaszolt:

— Azért nem megyek el, mert az elvem hogy: dibarto bom b'sivtcho b'vészecho. Ami azt jelenti, minthogy állandóan azt mondjam, hogy „bom, inkább maradok ott hon b'sivtcho. b'vészecho.

Megnyilt

GROSZ orth. kóser **étkezde**

Oradea, Piața Unirii 16 alatt az udvarban
Holdas templommal szemben.

Abonenseket, lakodalmak és bankett rendezéseket vállalunk.

Küldje gyerekeit és jöjjön Ön is nyaralni a **SCHWARTZ** orth. kóser pensióba

Püspök fürdő

Felnőtteknek napi pensio 120 leitől, gyerekek havi 2200 leiert lakást 5-szöri bő ellátást és állandó felügyeletet kapnak.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA